БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 232 (16.315) • 4 октябрь 1975 йил, шанба • Баҳоси 2 тийин

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

✦ БУЗ РАЙОНИ ПАХТАКОРЛАРИ РЕСПУБЛИКАДА БИРИНЧИ БУЛИБ МАРРАГА ЕТДИЛАР. УЛАР ОНА ВАТАН ХИРМОНИГА 25 МИНГ 700 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ЕТКАЗИБ БЕРИШДИ.

✦ ИЛҒОР ПАХТАКОРЛАРДАН УРНАК ОЛИБ, ТЕРИМ СУРЪАТИНИ ОШИРАЙЛИК!

БЕШ ЙИЛЛИК БАЖАРИЛДИ

Фарғона районн пахтакорлари 29 сентябргача беш йиллик пландаги 149 минг 238 тонна ўрнига 149 минг 240 тонна «оқ олтин» сотиб бу борадаги топшириқни ортиғи билан адо этдилар.

Давлатга беш йилликнинг ўтган даври ичида 117 минг 530 тоннадан ортиқ сабзавот топширилиб, бу соҳадаги план ошириб адо этилди. Полиз маҳсулотлари тайёрлаш беш йиллик плани 120 процентга етказилди. Давлат хирмонига 70 минг тоннадан ортиқроқ ғалла уюлиб, план 164 процент бажарилди.

КОЛХОЗ РАИСИ

У тонг маҳали устахонада инженер билан суҳбатда эди. Кейин боғчада ва мактабда мураббийлар билан мураббийларча гурунг қилди. Колхоз марказидаги янги қурилишларда қурувчи сиёҳли тупроқ кечиб чиқди. Ердан шабнам кўтирилмай туриб, деҳқончасига шаҳдам одим билан пахтазор оралаб кетди. Терилаётган пахтанинг сифати билан, механизаторнинг дам олиш шароити билан қизиқди. Ён дафтарида аллақандай янги ёзувлар, белгилар пайдо бўлди. Уни бунчалик беором, беҳаловат ўй-ташвишларга ундаган нима? У — колхоз раиси...

Момоҳол Узоқова — етмишинчи йиллар раиси. Унинг бир кунлик ҳаёти билан танишганда киши дафъатан ўйлаб қолади: раиснинг вазифасига нималар киради-ю, нима кирмайди. Раис биринчи навбатда ишлаб чиқаришга жавобгар шахс. Ишлаб чиқариш эса колхоз ҳаётининг ҳамма тармоқлари ва барча аъзолари билан чамбарчас боғланиб кетади.

«Омма орасида яшамоқ керак, — деб уқтирган эди доҳий В. И. Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки кунларидаёқ, — **кайфиятини билмоқ керак... Оммани тушунмоқ керак. Унга яқинлаша билиш керак. Унинг тўла ишончини қозонмоқ керак...»** Омманинг ишончини қозонган, унинг самимий ҳурмат-эътиборига сазовор бўлган раҳбаргина коллективни чинакам зафар чўққисига етаклай олади. Бунга Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Момоҳол Узоқова раислик қилаётган Яккабоғ районидаги Энгельс номли колхоз ёрқин мисол бўла олади. Колхозда сўнгги уч йил ичида пахта ҳосилдорлиги 12 центнерга ортди. Пахтачиликни механизациялаш даражаси икки баравар ўсди. Колхоз раисининг кўксида Октябрь Революцияси, Меҳнат Қизил Байроқ орденлари порлади.

Шунингдек, Сариосиё районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Бобомурод Омонов, Жиззах районидаги «Москва» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Носиров ва бошқа ўнлаб колхоз раислари омманинг самимий ҳурмат ва ишончини қозондилар.

Колхоз раиси қишлоқнинг чин маънодаги отахони, онахони. У қишлоқ аҳлининг ташвиши ва орзуларига шерик, кундалик турмуш эҳтиёжларидан тўла хабардор, меҳнат ташаббуслари ва зафарларига бош-қош бўлиши керак. Колхоз раисини халқ сайлаган. Айни пайтда партия юксак ишонч билдириб, уни шу юксак постга тавсия этган. Ана шу боисдан ҳам колхоз раиси икки томондан — халқ ва партия томонидан катта ишончга сазовор бўлган дейиш мумкин. У қишлоқда партия ғоялари ва режаларини амалга оширишда актив фаоллик кўрсатишга даъват этилгандир. Партия ғоялари ва режалари эса халқнинг чуқур манфаати, орзу-умидлари, ижтимоий қарашлари билан чамбарчас боғлиқдир.

Партия ва ҳукуматимиз колхозларнинг моддий-техника базаси ва иқтисодий қувватини юксалтириш устида тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Колхозлар давлатдан йил сайин кўплаб қишлоқ хўжалик техникаси, машина ва ускуналар сотиб олмоқдалар. Энг қудратли техника колхозларга юборилмоқда. Шу туфайли ҳам давлат планларини йил сайин муддатидан илгари ва ошириб бажариш имкониятлари туғилмоқда. Колхоз раиси бу имкониятлардан янада самаралироқ фойдаланишнинг янги йўлларини ахтариши, барча куч ва резервларни давлат ва халқ манфаатларига бўйсундириш устида қайғурмоғи керак. Қишлоқ хўжалигининг барча соҳалари ва тармоқларини комплекс тараққий эттиришга эришиш шарт. Давлат планлари, ҳамма жойда бўлганидек, колхоз ишлаб чиқаришида ҳам қонун бўлиб қолмоғи керак. Техника революцияси, меҳнатни илмий асосларда ташкил этиш, қишлоқ хўжалигини интенсивлаштириш билан характерланадиган бизнинг давримизда колхоз раиси зиммасига ғоят масъулиятли вазифалар юкланган. Колхоз раиси — билимли, ўқувли, тажрибали, юксак онгли, давлат ва халқ манфаатларини ҳамма нарсадан устун қўя оладиган ва айни пайтда одамоҳун — инсонга ғамхўр ва мураббийлик фазилатлари билан ажралиб туриши лозим.

Аниқ ҳисоб-китобни севиш — колхоз раисининг асосий иш методларидан бири бўлиши керак. Акс ҳолда ҳозирги сертармоқ хўжаликларни муваффақиятли бошқаришни тасаввур қилиб бўлмайди. Шуниси қувончлики, ҳозирнинг ўзидаёқ кўпгина колхозларга олимлар, қишлоқ хўжалигининг етакчи мутахассислари раислик қилмоқда. Қишлоқ хўжалигининг бугунги ривожи унинг ишлаб чиқариш қувватини иқтисодий жиҳатдан конкрет баҳолаш, буни аниқ ҳисоб-китоблар асосида ташкил эта билишни тақозо этади. Ишлаб чиқаришнинг иқтисодий анализи билан чинакамига шуғулланмай туриб бирон-бир соҳада кўзланган самарага эришиш қийин, албатта. Пайти келса, колхоз раиси ҳар бир гектар ердан олинаётган ҳосил миқдорини килограмма-килограмм, ҳар бир килограмм маҳсулот таннархини тийинма-тийин ҳисоб-китоб қилиши, ҳар бир техника эвазига сарф бўлаётган ёнилғини литрма-литр тежаш устида бош қотирмоғи керак бўлади.

Колхоз правлениеси раисига хизмат вазифаси юзасидан катта ҳуқуқлар берилган. У колхоз фаолиятига кундалик раҳбарликни амалга ошириши лозим. Раис умумий йиғилиш ва колхоз правлениеси қарорларининг бажарилишини бевосита контроль қилади ва талаб этади. Раиснинг кўрсатмаси ва топшириғи барча колхоз аъзолари ва лавозимли шахслар учун қонун кучига эга. Шундай экан, колхоз раиси ўз ҳуқуқларидан фойдаланишда доимо халқ ва давлат манфаатларига асосланиши керак. Шундагина унинг сўзи янада ўткир бўлади. Шу жиҳатдан раиснинг кўп қиррали раҳбарлик фаолиятида колхоз партия ташкилотининг роли ва хизмати беқиёсдир. Барча коммунистлар қатори раис ҳам ўз партия ташкилоти ҳисобида туради. Айни пайтда унинг олдида ҳисоб беради. Кўпгина ташкилотчи, тадбиркор колхоз раисларининг иш

СУРАТДА: МОМОХОЛ УЗОҚОВА.

тажрибаси шуни тасдиқлайдики, қаерда колхоз раисининг партия ташкилоти билан алоқалари мустаҳкам бўлса, унга суянса, ўша жойда иш доимо олға босади, коллективнинг умумий манфаати таъминланади.

Афсуски, баъзан шундай фактларга дуч келамиз: айрим колхоз раислари партия ташкилоти билан ҳисоблашишни унча ҳуш кўрмайдилар. Гоҳо партком секретари билан «обрў талашиш», унинг ҳуқуқларини чегаралаб қўйишга интилиш каби қолоқ тенденцияларга берилган раислар ҳам топилади. Аслида иш манфаатини кўзлаган раис учун партия ташкилоти секретарининг ишчанлик руҳи ва ташкилотчилик қобилияти катта мададдир. Партия ташкилоти секретарининг обрўси — раиснинг ҳам обрўсидир. Колхозни бошқариш, ишлаб чиқаришни ривожлантириш, колхоз ҳаётининг маданий савиясини оширишда партия ташкилоти катта кучдир. У билан ҳисоблашмаган колхоз раиси фақат ютқазади. Партия ташкилоти колхоз ҳаёти ва ишлаб чиқариш тақдири учун колхоз правлениеси билан баб-баравар жавобгардир. Бироқ, ҳанузгача ўз мавқеини билмаган, партия ташкилотининг ҳуқуқларини етарлича тушуниб етмаган, коммунистларнинг ташаббускорлик ролига суянмаётган партком секретарлари ҳам бор. Айрим колхоз раҳбарлари партком секретарининг худди мана шу заиф томонларидан фойдаланиб, уларни ўз югурдакларига айлантириб олганликлари сир эмас.

Баъзан эса, фақат ишлаб чиқариш билан ўралашиб қолиб, планлардан бошқа нарсани тан олмаётган, сиёсий-тарбиявий ишлардан ўзини четга олиб юрган раисларни ҳам учратиб қоламиз. Айтайлик, улар молхонага, ошхонага, чорва фермасига кунда, кун ора қатнашни канда қилмайдилар-у, лекин мактаб ва боғчага, клуб ва дала шийпонига ойда-йилда бир қадам қўймайдилар. Ёки юқоридан келган вакилларни тантанали кутиб олиб, меҳмоннавозликда ҳотамтой бўлиб кетадилар-у, лекин боғча ва ясли, ҳаммом ва касалхона, мактаб ва клуб қурилишлари учун бир тийинни кўзлари қиймайди. Бундай раислар гўё ўзларини «давлат ва халқ мулкини асраётган» қилиб кўрсатишга уринадилар. Аслида-чи? Бу, ҳисобини билмаслик, узоқни кўролмаслик ва қолаверса, «қашшоқ миллионер»ликдан бўлак ҳеч нима эмас.

Колхоз — кооператив, айни пайтда ижтимоий ташкилотдир. Колхоз тузумининг ўзига хос демократик қонунлари бор. Афсуски, айрим жойларда колхозни бошқаришнинг муқаддас демократик принципларини қўпол равишда бузаётган, колхоз уставига зид йўл тутаётган, раис деган шарафли номга доғ тушираётган шахслар ҳам учраб қолади. Юсуф Мамашоев Бўка районидаги «Ленинобод» колхози раислигига сайлангач, босар-тусарини билмай қолди. Ю. Мамашоев халқнинг ишончини бошқача тушунди. Коллективнинг меҳнат ютуқлари билан керилишга, ҳудабеҳуда ман-манликка берилди. Одамларни менсимай, уларнинг юзига оёқ қўйишгача бориб етди. Оқибат, ахлоқий нопоклиги учун жиноят курсисига ўтирди. Шунингдек, Марҳамат районидаги Ильич номли колхоз раиси Адҳам Маҳкамов, Шўрчи районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси Назар Муродов, Ургут районидаги Крупская номли колхоз раиси Облоқул Бойматовлар ҳам кўзбўямачилик, шуҳратпарастлик ва эгри қўллик оқибатида қаттиқ жазоландилар.

Бутун республикада ёшу-қари, каттаю-кичик — ҳамма пахтакорга айланган шу кунларда қишлоқларда катта кураш бормоқда. 5.200 минг тонналик улкан «оқ олтин» хирмонининг учдан икки қисмини колхозлар бунёд этади. Пахта йиғим-терими ҳар бир колхоз учун ва айни пайтда ҳар бир раис учун ўзига хос синовдир. Шуни доимо эсда тутиш керакки, пахтакорнинг меҳнат унумдорлиги кўп жиҳатдан уларнинг кайфиятига, маданий-маиший хизмат савиясига, дам олишнинг қай даражада ташкил этилганлигига боғлиқдир. Айни пайтда йиғим-терим мавсумининг меҳнат зафарлари колхоз мутахассислари ва биринчи навбатда раиснинг нечоғли омилкорлиги ва ташкилотчилигига ҳам боғлиқдир.

Қаҳрамон беш йиллигимиз якун палласига кирган айни шу кунларда колхоз ишлаб чиқаришининг командири — раисдан ҳар қачонгидан юксак масъулият, давлат манфаатлари учун фидойилик талаб қилинади. Колхоз раиси деган шарафли номга, эл-юрт билдирган чуқур ишончга ҳар томонлама лойиқ бўлайлик!

Л. И. БРЕЖНЕВ

Португалия Президенти Ф. Кошта ГОМЕШ билан учрашди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Португалия Республикасининг Президенти генерал Франсиску да Кошта Гомешни 3 октябрда қабул қилди.

Л. И. Брежнев билан Ф. Кошта Гомеш Совет Иттифоқи билан Португалия ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришнинг асосий йўналишлари тўғрисида, шунингдек Европа ва жаҳондаги вазият ҳақида фикрлашиб олдилар. Суҳбатда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико иштирок этди.

Ф. Кошта Гомеш 1974 йил 25 апрель революциясидан кейин Португалиянинг демократик ривожланиши тўғрисида, вазиятни стабиллаштириш ва халқ ҳаётидаги прогрессив қайта ўзгаришларни мустаҳкамлаш мақсадида мамлакатда сарфланаётган куч-ғайрат ҳақида гапириб берди.

Л. И. Брежнев совет кишилари Португалия фашист диктатурасидан озод этилганлигини қизғин хайриҳоҳлик ва бирдамлик ҳис-туйғулари билан кутиб олганликларини таъкидлади. У озод ва мустақил Португалияни қураётган ишчилар, деҳқонлар, солдатлар, матрослар, офицерларга, барча демократик кучларга муваффақиятлар тилади.

Л. И. Брежнев билан Ф. Кошта Гомеш Совет—Португалия муносабатларида қисқа вақт ичида катта тараққиётга эришилганлигини мамнуният билан таъкидлаб ўтдилар. Улар Совет Иттифоқи билан Португалия суверен тенглик, ўзаро ҳурмат, бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик негизида бундан буён ҳам дўстликни ва ҳар томонлама амалий ҳамкорликни ривожлантириш йўлидан боришга қатъий қарор берганликларини айтдилар.

Бошқа халқлар ўз ички ишларини қандай қуришлари кераклигини уларга ҳеч ким зўрлик билан қабул қилдиришга уринмаслиги лозимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Ҳар бир давлат халқи ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш учун суверен ҳуқуққа эга.

Суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Португалия ялпи тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш, кескинликни юмшатиш жараёнини кучайтириш, тинч-тотув яшаш принципларини халқаро практикада илдиз оттириш манфаатларини кўзлаб ўз ҳамкорликларини кенгайтиришга тайёр эканликлари изҳор этилди. Томонларнинг фикрича, Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда эришилган аҳдномаларни амалга ошириш бу ишда биринчи даражали аҳамият касб этади.

Португалия Республикасининг Президенти Совет Иттифоқига қилган визити чоғида биргаликда қабул қилинадиган муҳим ҳужжатлар: Совет—Португалия декларацияси, маданият ва фан соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим, узоқ муддатли иқтисодий, илмий ва техникавий ҳамкорлик ҳақидаги битим, Совет—Португалия ахбороти келишиб олинганлигидан ҳар икки томон мамнун эканлигини изҳор этди.

Суҳбат дўстона, амалий вазиятда ўтди.

(ТАСС).

ВИЗИТ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Португалия Республикасининг Президенти генерал Франсиску да Кошта Гомеш 2 октябрда қабул маросими ўтказди.

Совет томонидан қабул маросимида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косиғин, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, бошқа расмий кишилар бор эдилар.

Португалия томонидан Ф. да Кошта Гомешнинг СССРга сафарида ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Дўстона вазиятда ўтган қабул маросими чоғида Ф. да Кошта Гомеш ва Н. В. Подгорний қадаҳ кўтариб нутқ сўзладилар.

Ф. да Кошта Гомеш ва унинг рафиқаси кечқурун ССР Иттифоқи Большой театрида П. И. Чайковскийнинг «Оққуш кўли» балетини томоша қилдилар.

Португалия ва СССРнинг давлат байроқлари билан безатилган ҳукумат ложасида олий мартабали меҳмонлар билан бирга СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорний, СССР маданият министри П. Н. Демичев, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. Г. Ковалев, СССРнинг Португалиядаги элчиси А. И. Калинин ва Португалиянинг СССРдаги элчиси Мариу Висозу Невиш бор эдилар.

Спектакль бошланишидан олдин Португалия Республикаси ва СССРнинг давлат гимнлари ижро этилди.

А. Н. КОСИГИН Г. СТИВЕР БИЛАН УЧРАШДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 3 октябрь куни АҚШ Президентининг фан юзасидан маслаҳатчиси, миллий илмий фонд директори Г. Стиверни қабул қилди. Г. Стивер илмий-техникавий ҳамкорлиги юзасидан Совет—Америка комиссиясининг IV сессиясида қатнашган Америка делегациясига бошчилик қилмоқда. Г. Стивер сессия ишининг якунларидан мамнун эканлигини билдирди. Бўлиб ўтган суҳбат чоғида иқтисодий ва илмий-техникавий соҳада Совет—Америка ҳамкорлигига доир бир қанча масалалар тилга олинди.

5.200.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 3 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада: бир кунда	Шу жумладан машинада: мавсум бошидан
Андижон	2,85	72,79	2,87	43,11
Фарғона	2,10	62,53	2,17	24,84
Қашқадарё	1,98	61,46	1,71	33,16
Сурхондарё	2,83	57,93	3,72	48,88
ҚҚАССР	3,23	57,00	2,85	35,09
Тошкент	4,08	55,85	4,42	53,45
Хоразм	2,43	54,38	1,75	23,99
Наманган	3,61	52,80	3,80	35,52
Бухоро	1,28	49,22	0,41	8,47
Самарқанд	2,67	45,23	2,19	19,71
Жиззах	3,61	41,39	3,61	41,96
Сирдарё	4,63	33,45	5,32	32,90
Республика бўйича:	2,82	55,10	2,91	33,53
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Наманган	4,08	84,28		
Бухоро	2,00	60,03		
Сурхондарё	2,40	45,71		
Қашқадарё	1,43	44,19		
Республика бўйича:	2,19	47,24		

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЛЕНИН НОМЛИ БУТУНИТТИФОҚ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ФАНЛАРИ АКАДЕМИЯСИНИНГ АКАДЕМИГИ Г. М. РУДАКОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН ВА ТЕХНИКА АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йиллик, самарали илмий фаолияти ва республиканинг қишлоқ хўжалигига илмий кадрлар тайёрлаганлиги учун Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаш илмий-тадқиқот институти директорининг илмий ишлар бўйича биринчи ўринбосари — Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари акдемиясининг академиги Григорий Михайлович **Рудаков**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

Тошкент шаҳри,
1975 йил, 3 октябрь.

ТУРСУНОЙНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ЧИНОЗ (Тошкент области). Киров номли колхозда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охуновага бригадасининг аъзолари ўз бригадири машинада пахта териш мавсум нормасини бажарганлиги билан табрикладилар. Пахта териш машиналарининг машҳур синовчиси, шу соҳадаги хизматлари учун Ленин мукофотига сазовор бўлган Турсуной мавсум бошидан бери 180 тонна пахта терди.

Аммо бу нормани колхоз правлениеси белгилаган эди. Турсуной Охунова эса беш йилликнинг якунловчи йилида 400 тонна «оқ олтин» теришни ўзига марра қилиб олган.

Бригада аъзолари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақалашиб, планда белгиланганидан қарийб икки баравар кўп, яъни гектар бошига 60 центнер ҳосил олишга қарор берганлар.

УЛКАН ЗАФАР

КПСС XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашаётган районимиз пахтакорлари катта зафар қучдилар, куни кеча йиллик пахта тайёрлаш планини Андижон областидагина эмас, балки республикамизда ҳам биринчи бўлиб бажардилар. Давлат тайёрлов пунктларига 25 минг 700 тонна Бўз пахтаси етказиб берилди, ҳосилнинг ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди.

Йил пахтачилик учун анча оғир келди, баҳор эрта бошланди, лекин ёз ойларида қаттиқ сув танқислигига дуч келдик. Табиат ўжарликлари туфайли катта майдонларга қайта чигит экдик, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши йил давомида кураш олиб бордик. Халқимиз партия ташкилотлари атрофига ҳар қачонгидан ҳам маҳкам жипслашган ҳолда меҳнатда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатиб қийинчиликларни енгди, барча хўжаликларнинг далаларида юксак социалистик мажбуриятимизни бажарадиган даражада юқори ҳосил етиштирилди.

Теримни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан бошладик, бу муҳим ишда умумхалқ социалистик мусобақасини кучайтирдик, коммунистларнинг авангардлик ролини таъминладик. Шуниси диққатга сазоворки, якунловчи йил пахта тайёрлаш планини бажариш билан кифояланиб қолмасдан ўнинчи беш йиллик ҳисобига 23 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топшириш имкониятига эга бўлдик.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Манноп Жалолов раислик қилаётган «Партия XX съезди» колхози пахтакорлари нисбатан жуда қисқа фурсатда йиллик планни бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортига имзо чекдилар. Районимизнинг катта «оқ олтин» хирмонига Калинин номли, «Ленин йўли», «Янги ҳаёт», Энгельс номли, Жданов номли колхозларнинг меҳнаткашлари йиллик пахта тайёрлаш планларини муддатидан илгари бажариш билан муносиб ҳисса қўшдилар.

Район партия комитети ва район ижроия комитети якунловчи йилда пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятини бажармаган биронта хўжалик, ҳатто бригада бўлмаслигига қаратилган тадбирлар белгилаб амалга оширдилар. Шу мақсадда ҳосил тақдирини ҳал қилувчи участка — пахтачилик бригадалари ўқимишли, ташкилотчи механизатор кадрлар билан мустаҳкамланди. Умуман эса пахтачиликда ер, сув, ўғитлардан самарали фойдаланиш, ирригация-мелиорация ишларини кучайтириш, дала ишлари, ҳусусан теримни комплекс механизациялашга катта эътибор берилди.

Бугун ана шу амалга оширилган тадбирларнинг илк самарасини кўриб турибмиз. Районимиздаги 114 та пахтачилик бригадасидан 81 таси планларини муддатидан илгари шараф билан адо этди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ҳамма бригадаларимиз бу йил ана шундай кўрсаткичга эришадилар.

Районимиз хўжаликларида ишчи кучи кам. Шунинг учун ҳам пахтачиликни механизациялашга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бу ўз навбатида кўп ва юқори сорт пахта тайёрлаш, йиғим-терим ишларини тезкорлик билан ўтказишда ҳам ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Районимиз бўйича тайёрланган ялпи пахтанинг 60 процентдан кўпроғини азамат механик-ҳайдовчиларимиз «зангори кема»ларда териб бериб, халқ хирмонига қут-барака киритганликларини мамнунлик билан таъкидлаб ўтамиз. «Партия XX съезди» колхозининг Абдуфаттоҳ Солиев, Абдукарим Муродов каби механизаторлари шу кунгача 400—450 тоннадан пахта териб, катта карвонга моҳирлик билан бошчилик қилмоқдалар.

Районимиз пахта тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари адо этган бўлса-да, ҳали унумдор пахта далаларимизда ҳосил кўп. Техника қудрати, халқимизнинг ҳалол меҳнати билан етиштирилган ҳар чаноқдаги дурдонани кадрлаймиз ва унинг бир граммини ҳам нобуд қилмасдан юқори сортлар билан йиғиб-териб давлатга топширишни ўзимизнинг муқаддас бурчимиз деб биламиз.

Шу кунларда пахта терими қизғин давом эттирилмоқда. Бу йил районимиз бўйича ҳосилдорликни гектар бошига 40 центнерга кўтарамиз, ялпи пахта миқдорини эса 40 минг тоннага етказамиз. Бу партиямизнинг шонли XXV съездига районимиз меҳнаткашлари тайёрлаган муносиб совға бўлади.

Т. ХОЖИҚОСИМОВА,
Бўз район партия комитетининг биринчи секретари. Андижон области.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республикада олий малакали мутахассислар тайёрлаш ва тарбиялаш соҳасидаги хизматлари учун ҳамда туғилган кунига тўқсон йил тўлиши муносабати билан техника фанлари доктори, Тошкент политехника институтининг консультант профессори Дмитрий Сергеевич **Топорнин**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

• • •

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Андижон сув омбори қурилишида кўп йиллар ва самарали ишлаганлиги учун қуйидагиларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади:

Рўзиев Эгамберди — «Узглавводстрой»га қарашли «Андижангидрострой» қурилиш бошқармаси 1-қурилиш-монтаж бошқармаси бетончилар бригадасининг бошлиғи.

Самойленко Виктор Серапионович — «Узглавводстрой»га қарашли «Андижангидрострой» қурилиш бошқармасининг бош энергетиги.

Умрзоқов Отишбой — «Узглавводстрой»га қарашли «Андижангидрострой» қурилиш бошқармаси 4-қурилиш-монтаж бошқармасининг бетончиси.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг доимий вакили **Абдужаббор АБДУРАҲМОНОВ** узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 1975 йил 3 октябрь куни вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

СССР МЕДИЦИНА ФАНЛАРИ АКАДЕМИЯСИНИНГ САЙЁР СЕССИЯСИ

СССР Медицина Фанлари академиясининг «Ичак инфекциялари эпидемиясига қарши, санитария ва даволаш тадбирларининг илмий асослари» проблемаларига бағишланган сайёр сессияси Тошкентда ўз ишини тамомлади. Сессиянинг 3 октябрдаги якунловчи ялпи мажлиси СССР Медицина Фанлари академиясининг академиги В. Д. Соловьев раислигида ўтди. Тармоқ секцияларининг ишлари якунланди. Секцияларнинг мажлисларида қилинган 30 га яқин доклад ва ахборотларда проблемаларни янада ўрганиб чиқиш учун илмий асосланган тавсиялар берилди.

Сайёр илмий сессия ишида КПСС Марказий Комитетининг инструктори Д. П. Никитин қатнашди.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ТАНҚИД ВА ЎЗ-ЎЗИНИ ТАНҚИД

КОММУНИСТ МУЛОҲАЗАСИ

«Коммунизм» колхози коммунистларининг навбатдаги йиғилиши борарди. Минбарга колхоз фермасининг донгдор сигир соғувчиси Мўътабар Остонақулова кўтарилди. У партия ташкилоти чорвачиликка етарли даражада раҳбарлик қилмаётганлиги ҳақида гап бошлади.

— Фермамиз коллективи жуда ишчан, — деди у. — Лекин меҳнати кўзга кўринмаяпти. Нега шундай? Бунинг асосий сабаби нимада? Фермадаги оғир меҳнат жараёнлари навбатма-навбат механизациялаштириб борилялти-ку? Лекин соғиб олинаётган сут деярли кўпаймаяпти. Жойларда ҳар бир сигирдан 3 минг литрдан ҳам ошириб сут соғиб олинаётган бир пайтда бизнинг фермамиз кўрсаткичи бунинг ярмини ташкил этмоқда.

Мўътабар шу колхозгагина эмас, бутун район хўжаликларига тааллуқли бўлган фикрни ўртага ташлади. Зотан, «Коммунизм» колхози райондаги илғор хўжаликлардан бири эди. Кўриниб турибдики, чорвачиликдаги аҳвол яхши эмас. Шунинг учун ҳам ёш коммунист Мўътабарнинг танқидий мулоҳазаси район миқёсидаги йиғилишларда ҳам тилга олинди. Фақат минбарлардагина бу ҳақда гап юритилмади. Балки, бу ишнинг самараси учун курашилди. Муҳими, камчиликларни бартараф этишда чорва ходимларининг мулоҳазалари кўпроқ ҳисобга олинди.

— Сутни кўпайтириш учун, — таклиф қилган эди ўша йиғилишда Мўътабар, — аввало, сигирлар зотини яхшилаш керак. Бу бир соғувчи ёки ферма коллективига боғлиқ иш эмас. Правление, партия комитети ишга жиддий киришиши керак, сигирлар наслини яхшилашга эришиш зарур.

Бу бутун ферма коллективининг талаби эди. Шундан кейин «Коммунизм» колхози партия комитети хўжалик ишлаб чиқаришининг асосий тармоқларидан бўлган чорвачиликни ривожлантириш масалалари билан жиддий шуғуллана бошлади. Колхоз партия комитетининг секретари Қодиржон Маҳмудов фермага ўзи оталиқ қилди. Табиийки, барча сигирларни бирдан алмаштиришнинг иложи йўқ. Мақсадга эришиш учун икки йўлдан бориш керак эди. Ферманинг ўзида сунъий қочириш пункти очиб, сигирлар зотини яхшилашга эришиш мумкин. Бу йўл амалда ўзини оқлади. 1975 йилга қадар ферманинг ўзида сунъий қочириш йўли билан 50 бош говмиш етиштирилди. 30 бош ғунажин «Ҳамзаобод» наслчилик хўжалигидан келтирилди. Уларнинг ҳаммаси кутилганидан юқори даражада сут бераяпти. Шуни айтиш кифояки, ҳозиргача ўтган йилнинг шу давридагидан 69,5 тонна кўп сут соғиб олинди.

Бундай мисолларни «Коммунизм» колхози партия ташкилоти фаолиятидан яна келтириш мумкин. Бу ерда партия йиғилишлари, комитет ва бюро мажлисларининг зўр тайёргарлик билан, танқид ва ўз-ўзини танқид асосида ўтиши учун тўла шароит яратиб берилган. Энг муҳими, коммунистлар танқиддек зўр партиявий ва ижодий ривожланиш қуролидан ҳеч қачон шахсий манфаат йўлида фойдаланмайдилар. Улар танқид ва ўз-ўзини танқид тиғини ишлаб чиқаришнинг ривожланишига халақит бераётган камчиликларга, жамоат мулкига кўз олайтирувчи шахсларга, олдинга ҳаракат қилишга ғов бўлувчи нарсаларни олиб ташлашга қаратмоқдалар.

Район партия конференцияси, район партия комитети пленумлари ҳам танқид ва ўз-ўзини танқид остида ўтишига эришилмоқда. Коммунистлар партия минбаридан туриб, ишлаб чиқаришни янада такомиллаштириш, қишлоқларни ободонлаштириш, кишилар моддий турмуш даражасини кўтариш, аҳолига савдо, медицина, маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, халқ маорифини такомиллаштириш каби масалаларда эришилган ютуқларни қайд этиш билан бирга йўл қўйилаётган камчиликларни, айбдор шахсларни дадил танқид остига олмоқдалар.

Иккинчидан, танқид қилишнинг ўзи билан иш битмайди. Кўтарилган, ўртага ташланган масалаларнинг ижобий ҳал этилишига эришиш ҳам керак. Бутун гап ана шунда. Район партия конференциясида делегатлар томонидан юқори ва район ташкилотлари адресига қатор танқидий фикрлар, мулоҳазалар айтилди. Делегатлар жуда катта масалаларни тилга олишган. Уларнинг бажарилиши район ишлаб чиқаришини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшиши табиий эди. Шунинг учун ҳам конференция тугагач, ана шу мулоҳазаларни жамлаб, бошланғич партия ташкилотларида айтилган таклифлар, танқидлар, мулоҳазалар билан умумлаштирдик. Уларни бажариш юзасидан тадбирлар белгиладик. Ҳар бир масаланинг қачон бажарилишига эришиш мумкинлиги объектив равишда белгилаб чиқилди ва ижрони кузатиб бориш учун пунктма-пункт тегишли ўртоқларга бириктиб қўйилди. Коммунистларнинг мулоҳаза, танқидлари бажарилиши ҳақида муддатига қараб бюро мажлислари, пленумларда ахборот бериб борилади.

1974 йил январь ойида бўлиб ўтган XXXIV район партия конференциясида делегатлар томонидан қандай таклифлар, мулоҳазалар, сўровлар тушган эди? Делегат коммунистлар танқид тиғини асосан нимага қаратишганди? Улар амалда қандай бажарилди?

«Комсомол» колхози партия комитетининг секретари ўртоқ К. Раҳмонов область сув хўжалиги бошқармасидан колхозда мавжуд бўлган 4 та тик қудуқларни насос билан таъминлаш ва беш километр узунликдаги Хонариқни бетонлашни сўраган эди. Қудуқлар насослар билан тўла таъминланди. Лекин Хонариқ бетонланганича йўқ. Бу йилги сув танқислигини ҳисобга олиб, колхозга 2 та артезиан қудуғи ковлаб берилишига эришдик. Бундан ташқари 50 номерли автомат телефон станцияси ишга туширилди. «Узсельхозтехника» район бирлашмасидан колхоздаги иккита молхонани механизациялаш масаласи сўралган эди. 2 та молхона механизациялаштирилди. Бу чорвадан мўл-кўл маҳсулот олишни, унинг таннархини арзонлаштиришни таъминлади.

Охунбобоев номли колхознинг бригада бошлиғи ўртоқ М. Аҳмадалиев «Ферганаводстрой» трестидан колхознинг чўл ерлари мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва заҳ сувларини қочиришга ёрдам беришни сўради. Трест ана шу мақсадда 4 километр хўжаликлараро, 30 километрдан ортиқ ички коллекторларни ковлаб берди.

Биз юқорида «Коммунизм» колхозининг сут соғувчиси М. Остонақулованинг қанчалик жонкуяр, талабчан коммунист эканлигини айтиб ўтган эдик. Конференцияда у ҳам сўзга чиқиб, «Ферганаводстрой» тресги ва область колхозлар кенгашидан колхознинг шимолий Бағдод массивидаги 80 гектар ерни ўзлаштириш ва қишлоқ хўжалик оборотига киритишда ёрдамлашишни, район алоқа бўлими ва «Союзпечать» район бўлимидан колхоз қишлоқларидаги радио точкалар ва телефонларнинг нормал ишлашини йўлга қўйишни, обуначиларга газета ва журналларни ўз вақтида етказиб беришни таъминлаш масаласини ўртага ташлади. Унинг барча таклифлари, танқидлари амалда бажарилди.

Бундай мисолларни кўплаб келтиришимиз мумкин.

Район партия комитети бюро фаолияти ҳақида ахборот берганда қабул қилинган қарорнинг бажарилиши билан биргаликда коммунистлар томонидан қилинган ҳар бир танқиднинг қандай бажарилиши ҳақида ҳам ахборот бермоқда. Кейинги пайтда икки марта бюро фаолияти пленумда эшитилди. Район партия комитетининг пленумлари ва бюро мажлислари қарорларининг қандай бажарилаётганлиги билан бирга коммунистлар томонидан айтилган таклиф, танқид ва сўровларнинг ҳам пленумдан кейинги ҳаракати қандай бораётганлиги қарорда қайд этиб ўтилди.

Район партия комитети КПСС Марказий Комитетининг «Тамбов область партия ташкилотида танқид ва ўз-ўзини танқиднинг аҳволи тўғрисида»ги қарорини ҳар томонлама ишлаб чиқди, унинг бажарилиши юзасидан конкрет тадбирлар белгилади. Ҳар бир партия ташкилотида бу қарорга сўзсиз амал қилинишини талаб қилмоқдамиз. Бундан буён ҳам беғараз танқидни ривожлантириш учун барча имкониятни ишга соламиз. Хўжаликлар фаолиятини яхшилаш, ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш мақсадида қилинган, йўл қўйилаётган камчиликлар рўй-рост очиб ташланган танқидни ҳамиша қўллаб-қувватлаймиз.

Фаолиятимизга танқидий кўз билан қараш, ютуқларни кўпайтириш ва мустаҳкамлашга интилиш коммунистлигимизга хос бўлган энг зарур ҳусусиятдир. Ана шу хусусият ҳар қандай камчиликка муросасиз бўлишни, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантиришни тақозо этади.

Коммунистларни ана шу руҳда тарбиялаш, уларда муросасизлик фазилатини қарор топшириш район партия ташкилотлари фаолиятида муҳим ўрин тутаверади. Шу билан бирга партия ташкилотларимиз танқидга, айниқса қуйидан бўладиган танқидга сезгир муносабатда бўлишга, муҳими унинг самараси учун курашга эътиборни кучайтираверади. Биз танқиддан ҳамма вақт пахта, дон, пилла, сабзавот, полиз ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш юзасидан зиммамизга олган улкан мажбуриятларни сўзсиз бажаришда кенг фойдаланамиз. Бу йил районимиз меҳнаткашлари ҳар гектар ердан 38 центнердан, жами 47,5 минг тонна пахта етказиб бериш учун тер тўкмоқдалар. Бу бизнинг КПСС XXV съездига муносиб совғамиз бўлади. Партия раҳбарлигининг барча услуб ва методларини ана шу улкан вазифаларни сўзсиз уддалаш учун сафарбар этамиз.

С. МАРАСУЛОВ,
Ўзбекистон Компартияси Ленинград район комитетининг биринчи секретари.

САМИМИЙЛИК ВАЗИЯТИДА

Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси миллий мудофаа министри армия генерали Г. Гофманнинг Совет Иттифоқида бўлиши муносабати билан ГДРнинг СССРдаги элчиси Г. Отт 2 октябрда қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосарлари Совет Иттифоқи Маршали И. И. Якубовский ва армия генерали В. Г. Куликов, Совет Армияси ва ҳарбий денгиз флоти бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи, армия генерали А. А. Епишев, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари армия генерали С. Л. Соколов, СССР мудофаа министрининг ўринбосарлари, Совет Иттифоқи ва қўшин турларининг маршаллари, бошқа совет ҳарбий бошлиқлари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида Г. Гофман ва А. А. Гречко нутқ сўзладилар.

Қабул маросими қардошларча дўстлик ва самимийлик вазиятида ўтди. (ТАСС).

ДОН—ДАВЛАТГА!

Республикамиз областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 3 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар: иккинчи стун — мавсум бошидан буён топширилган дон: учинчи стун — бир кунда (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

АНДИЖОН	103,6	0,1
Фарғона	92,9	—
Самарқанд	86,4	1,2
Тошкент	72,9	1,9
Қашқадарё	70,8	—
Сурхондарё	69,4	1,0
Наманган	64,6	—
Сирдарё	59,4	0,1
ҚҚАССР	38,1	2,4
Жиззах	36,3	—
Бухоро	32,8	—
Хоразм	32,7	2,4
Республика бўйича:	58,3	1,0

ҚИММАТБАҲО ТОМЧИЛАР

Беш йиллик: зафарлар макони

Ҳамза посёлкаси билан Амударё соҳили оралиғи чамаси 100 километрга боради. Аммо шу ерда ҳам биз азим дарёнинг оромбахш нафасини сездик. Барханлар оралиғидаги шу посёлкага ҳам об-ҳаёт етиб келди. Бултур, экин суғоришнинг энг долзарб кунлари 2-Ҳамза насос станциясининг дастлабки агрегатлари ишга туширилган эди. Ҳозир эса Қизилтепа станциясининг кучли насослари ишлай бошлади. Шу тариқа 233 километрлик Аму—Бухоро суғориш каналининг иккинчи навбати иш бошлади.

Теварак-атрофдаги қишлоқларнинг юзлаб пахтакорлари ранг-баранг тўн устидан шоҳи қийиқлар боғлаб станцияни очиш байрамига зўр қувонч билан келдилар. Шодиёна табрик сўзлари қудратли шаршара шовқинига қўшилиб кетди. Кенг пўлат қувурлар орқали оқа бошлаган сув яйдоқ тепаликка чиқиб, неча минг гектар пахтазор, боғ ва токзорлар чанқоғини қондиришга ошиқа бошлади.

Бир кун аввал биз канал трассаси бўйлаб ўтган эдик. Мана, «Комсомолобод» совхозининг далалари. Бу далалар Зарафшон дарёсидан сув ичади. Эгат бўйлаб жилдираб оқаётган сувни ер бир томчисигача қолдирмай шимиб олди, ундан қорамтир изгина қолди. Дарё шу ерга келганда тугади. Унинг нарёғида Қизилқум барханлари бошланар, шўрхок паст-баланд ерлар офтобда ялтирарди. Энди бу ерларга Амударё суви келадиган бўлди. Зарафшон эса ўзининг юқори оқимидаги Самарқанд, Жиззах, Қашқадарё областларининг ерларига энди кўпроқ сув беради.

КПСС XXIII съезди номидаги Аму — Бухоро трассасининг 152 километрлик биринчи навбати Когон, Ромитан, Свердлов районларига сув берди. Бу ерларда пахта ҳосили икки баравар кўпайди. Каналнинг иккинчи навбати Амударё сувини серҳосил бўлса ҳам, шу дамгача қовжираб ётган Бухоро воҳасининг жанубий районлари ерларига етказиб беради.

Ҳамроҳимиз — ёш инженер, қурилаётган канал иккинчи навбатининг бошлиғи Николай Михайлович Карякин машинани тўхтатиб, ўзи икки йил муқаддам олган суратларини кўрсатди; ғариб қумлоқ ерлар уфққа бориб туташган, аҳён-аҳёнда янтоқлар кўзга ташланади. «Энди мана бу манзарага бир қаранг!» Кўз ўнгимизда бошқа ер намоён бўлади. Сариқ ранг кўк тусга кирган. Саксовул шохлари мажнунтолнинг нозик навдаларини эслатади, пушти юлғинлар, кўкпас-попуклари ялтираб кўзга ташланади. Унинг нарёғида бепоён пахтазорлар бошланади.

Трасса Амударёдан бошланади, туркманларнинг Чоржўй шаҳри иморатлари шу ердан кўзга ташланади. Ер қазийдиган машиналар кечаю кундуз ишлаб, уларнинг «ҳартуми»дан қум-лой пуркалиб турибди. Бу машиналар бир йилда каналга сув оқадиган ўзан тубини лойқа босмаслиги учун етти миллион куб метргача лойни олиб ташлайди.

Унинг ортида ер қазувчилар ўйдим-чуқур қилиб ташлаган Қизилқум саҳроси бошланади. 130 дан ортиқ бульдозер барханлар орасида канал қазимоқда. Машиналар ўтган жойда 28 метр кенгликдаги чуқур ҳандоқ ҳосил бўлиб қолмоқда. Ёз фаслида бу канал Урал дарёсининг сувига тенг миқдорда сув ўтказиб турадиган бўлади.

Бир машина рулида Фирдаус Жабборовни учратдик. Унинг машинаси канал бўйидаги қияликларни текислаб юрибди. «Сени Фирдаус эмас, виртуоз дейиш керак экан», деб ҳазил қилишди дўстлари бир воқеадан кейин. Котлованни чуқурлаштириш керак эди, аммо портлатувчи модда вақтида етказиб берилмади. Шунда Жабборов ўз машинасини пастга олиб тушиб, бир «парча» жойда кавлаб бўлмайдиган тупроқни шиббалай бошлади. У машинасини циркдагидек чапдастлик билан айлантира бериб, котлован заминини анча пасга ботириб юборди. Аммоналнинг кераги бўлмай қолди. Котлованни бетонлаш иши икки ой тезлашди.

2-Ҳамза насос станцияси салобатли бўлиб кўринади. Ундаги ҳар бир агрегат юз тонна келади. «Амубухараканалстрой» бошқармасининг бошлиғи Амин Аҳмедович Хўжаев 60 метрдан ортиқ баландликка сув кўтариб бераётган баҳайбат насослардаги «Урал маркаси»ни кўрсатади.

Кечқурун соат ўн. Аммо иш кундузгидек қизғин. Қурилиш майдонини прожекторлар ёритиб турибди, у ер, бу ерда чақнаган электр пайвандларнинг учқуни кўзни олади. Графикка мувофиқ станция беш йилликнинг сўнгги йили охирида топширилиши лозим эди. Аммо синоптиклар сув камчил бўлишини олдиндан аниқлаб беришди. Қурувчилар коллективи агрегатларни суғориш мавсуми авж олган пайтда ишга туширишга қарор берди.

Москва, Свердловск, Ленинград заводлари ирригаторларга ёрдам берди. Икки юздан ортиқ корхона Амударё соҳилларига узлуксиз асбоб-ускуна юбориб турди. Машиналар жойланган яшиклардаги: «Саҳрони бўйсундираётган ўзбек қардошларга» деган сўзлар қурувчиларни тўлқинлантириб юборди.

Ниҳоят сўнгги агрегатларни ўрнатишга киришилди. Уларнинг ҳар бир детали неча тонна келар, аммо уларни соат механизмидек аниқлик билан жой-жойига ўрнатиш лозим эди. Энг яхши кранчи Нодир Хидиров, монтажчилар бригадири Насрулло Жўраев бу ишни ўз зиммаларига олдилар. Уларнинг офтобда қорайган баданларидаги тер Қуёш нурида ялтирар эди. Шамол кўтарилиши билан учиб кела бошлайдиган қум юз-бетни куйдиради.

Ичида автобус бемалол юрса бўладиган қувурларга эрталаб сув қўйиб юборилди.

Пахтазорларнинг эгатларига об-ҳаёт етиб борди. Сўлиб қолган ғўзалар дадиллашди, япроғига жон киргандек бўлди. Куни кеча ташвиш чекиб, ҳавотирликда юрган сувчилар бугун бизни табассум билан кутиб олишди...

«Коммунизм» колхозида Раззоқ Баратов ҳаммадан олдин далага чиқди. У чорак асрдан бери мироб бўлиб ишлайди. У ҳосил бўлган ҳовузчадан бир ҳовуч сув олиб, тўкиб юбормаслик учун эҳтиёт қилиб, ҳар бир туп ғўза тагига тўка бошлади. Кетмонини қўлга олиб қимматли об-ҳаёт томчилари исроф бўлишидан қўрқиб, сувни ариқларга тўғрилаб турди. «Амударё суви икки баравар кўп пахта олишимизга ёрдам беради», деди у.

Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари Қаюм Муртазоев унга қўшимча қилади:

— Каналнинг иккинчи навбати Бухоро воҳасида бир неча ўн минг гектар пахтазорни суғориш имконини беради.

Бу йил, оппоқ пахта чаноқларига ҳосил тўпланаётган бир пайтда Қизилқум тарафдан иссиқ шамол— гармсел ёпирилди. У ҳаммаёқдаги ўт ва экинларни қовжиратиб кетди. Каналдан оқиб келган Амударё суви эса Қизилтепа, Ғиждувон, Шофиркон районларининг янги массивларидаги ғўзани омон сақлаб қолди. Шу кунларда каналнинг икки бўйида янги пахта ҳосили ортилган машина карвонлари қатнаб турибди.

Ўзбекистон, Туркманистоннинг бошқа областлари ҳам Амударёдан нажот кутмоқдалар. Аммо, уни телба дарё дейдилар. Бултур ва бу йил у кўпгина пахтакор районларга сув бермади. Дарёни сув билан таъминлайдиган тоғларга қор кам ёғди. Масалан, июнь ойида дарё ўзанидан секундига оқиб ўтган сув 600 куб метрга ҳам бормади. Ҳолбуки, одатда дарёдан секундига икки-уч минг куб метр сув оқар эди.

Биз бу маълумотларни «Средазгипроводхлопок» институтида билиб олдик. Бу ерда Орол денгизи ҳавзаси ресурсларидан комплекс фойдаланиш схемаси тузилган. Лойиҳанинг бош инженери Константин Алексеевич Ракитин бизга бир харита кўрсатди. Амударё саҳро орқали кўк чизиқдек ўтказилган. Ундан Туркман, Қарши, Аму — Қоракўл каналларининг тўғри чизиқлари бошланади. Энди уларнинг ёнига Аму—Бухоро канали ҳам қўшилди.

— Кўриб турибсизларки, дарё бўйида сув омборлари йўқ. Демак сув оқимини мавсумларга қараб текислаб бўлмайди, деб тушунтиради Ракитин. — Ҳозир ҳосил аслида шу дарёнинг инжиқликларига боғлиқ бўлиб турибди. Намликни қайта тиклайдиган «аккумуляторлар» керак, улар албатта вужудга келтирилади!

Дарёнинг юқори оқимида Норак, сўнгра Рагун «денгизлари» барпо этилади. Унинг этакларида Туямўйин сув омбори вужудга келтирилмоқда. Шу иншоотлар битгандан кейингина далаларга бир маромда сув бериб туриладиган бўлади.

Аммо, мелиорация суръатлари йил сайин кучаяверган сари жанубий дарёлар бир оз вақтдан кейин қуриб қолиши мумкин. Аслида ана шу «аммо»га йўл қўймаслик учун 15 та илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш коллективи биргалашиб бир схема тайёрлашди. Схема Орол денгизи ҳавзасини Сибирнинг азим дарёлари сувидан бир қисмини келтириш ҳисобига тўлдиришга мўлжалланди. Схемада Сибирнинг қадимий Тобольск шаҳри Қорақалпоғистоннинг Тахиатош шаҳри билан тўғри чизиқ орқали туташтирилган. Бу — улуғвор лойиҳанинг биринчи навбати, Иртиш — Амударё каналидир. Унинг навбатдаги босқичи — Обь—Каспий денгизи ҳозир Шимолий муз океанига оқаётган сувни саҳрога буриб юборади...

Аммо булар—ҳали синчиклаб кўриб чиқилиши лозим бўлган олис истиқболнинг режалари. Ҳозир эса республика деҳқонлари мавжуд сувдан имкони борича самаралироқ фойдаланиш учун курашмоқдалар. Зотан, тежаб қолинган ҳар томчи сув, мироб Раззоқ Баратов айтганидек, оқ пахта мисқолларига айланади.

В. МОЛЧАНОВ,
Й. МУҚИМОВ,
[«Правда»нинг махсус мухбирлари].
Ўзбекистон ССР
«Правда», 29 сентябрь.

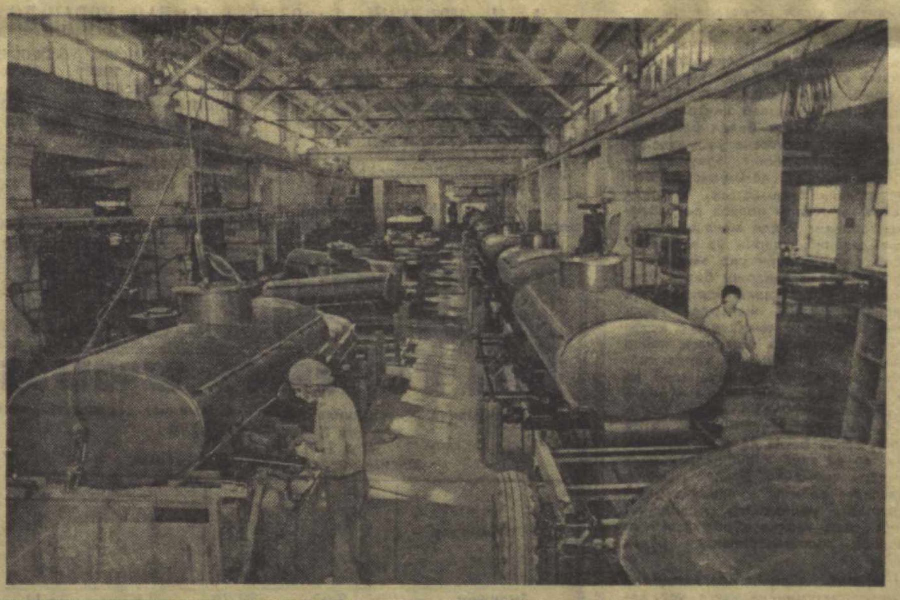

Юқори Чирчиқ тажриба заводида янги конструкциядаги механизациялашган енгил қуйиш агрегатини кўплаб нусхада ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Ана шу янгилик корхонанинг ўзида яратилди. Агрегат ўн минглаб сўм иқтисодий тежам бермоқда. Завод ўз маҳсулотини мамлакатимиздаги турли районларга пешма-пеш юбормоқда. Уларнинг бир туркуми Байкал—Амур қурилишига жўнатилди. Суратда: корхонанинг йиғув цехида.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН БЎЙЛАБ

БИР УСТАНИНГ ҚЎЛИДА 2,5 МИНГ УРЧУҚ

«Таштекстильмаш» заводида ясалган «ВР-1У 3М» маркали янги тортув асбоби Тошкент тўқимачилик комбинатининг 2-йигирув фабрикасида жорий этилди. Бу ерда унинг ёрдами билан 50 та йигирув машинаси такомиллаштирилди. Эндиликда ҳар бир ишчи бир маҳалда 2,5 мингтагача, аввалгидан қарийб икки марта кўп урчуқни ишлата олади.

Асбоб синаб кўрилганида у меҳнат унумдорлигини, шунингдек маҳсулот сифатини оширишни маълум бўлди. Калава янада пишиқ чиқиб, узилиши камаяди. Фабрикада янгиликнинг қўлланилиши ҳисобига ҳар куни қўшимча 5 минг килограмм чамаси калава тайёрланяпти. Ҳозир асбоб 3-йигирув фабрикасида жорий этилмоқда.

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ҲИСОБИГА

Бу колонна бунёдкорларига масъулиятли вазифалар топширилади. Улар иссиқлик трассалари водопровод ва канализация тармоқлари, темир йўлларини барпо этадилар, ҳамда уй-жой бинолари, саноат корхоналари қурилишида қатнашадилар. Айни кунларда бунёдкорлар ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилишмоқда.

КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб юборган «Узбектрансспецстрой» трестининг Ангрендаги 15-кўчма механизациялашган колоннаси коллективи тўққизинчи беш йиллик планни август ойидаёқ бажариб қўйди. Қатор бригадалар ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқдалар. А. Абдуллаев, А. Мельник, В. Котин сингари бригада аъзолари, айниқса, яхши кўрсаткичларга эришиб, ҳамкасбларига намуна бўлишяпти.

Республикадаги тўрт ташаббускор ишчининг даъватига қўшилган бинокорлар партиямиз XXV съезди шарафига ғалаба рапортига имзо чекиш учун курашмоқдалар. Йил охиригача яна 3 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилади.

ДАВЛАТ СИФАТ БЕЛГИСИ БЕРИЛДИ

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли Тошкент тикувчилик фирмаси маҳсулотларидан яна учтасига давлат Сифат белгиси берилди. Эндиликда бу корхонанинг 11 маҳсулоти ана шундай белгига эга. Корхона аҳли КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун кийим-кечакни янада сифатли ишлаб чиқариш мажбуриятини олган. Съезд шарафига 900 минг сўмлик маҳсулот давлат Сифат белгиси остида ишлаб чиқарилади.

ИСПАНИЯДА ЭРКИНЛИК ВА ДЕМОКРАТИЯ УЧУН

Испания маъмурлари ўтказаётган ўзбошимчалик ва Қонунга хилоф ҳаракатларга қарши 2 октябрь куни бутун Совет мамлакатида қаттиқ норозилик тўлқини кўтарилди. Совет кишилари Европадаги коммунистик ва ишчи партияларнинг даъватини, барча халқаро миллий касаба союз ташкилотларининг франкизмга қарши, Испанияда озодлик ва демократия учун ҳаракат кунини ёқлаб чиққан биргаликдаги ташаббусини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар.

Ишчилар ва колхозчилар, фан ва маданият арбоблари, барча совет кишилари ўз сўзларида испан ватанпарварларининг кураши билан бирдам эканликларини изҳор қилмоқдалар. Улар жаллодларнинг янги қонли жиноятлари тўғрисида ғазаб ва нафрат билан гапирдилар, Испанияда ҳукм сураётган террор ва зўравонликнинг тўхтатилишини талаб қилдилар.

⊙ МОСКВА. Автомобиль саноати заводларни лойиҳалаш давлат институти ходимлари испан ватанпарварлари билан бирдамликка бағишлаб 2 октябрь куни ўтказилган митингга тўпландилар. Уларнинг қўлларида репрессияларни тўхтатиш ва Испаниядаги барча сиёсий маҳбусларни озод этиш талаб қилинган шиорлар бор эди.

Уруш ветерани, Бухенвальднинг собиқ маҳбуси С. Е. Богданов, катта инженер А. М. Лановая, лойиҳа бош инженери А. А. Францев ва сўзга чиққан бошқа кишилар испан халқи демократия ва эркинлик учун курашда якка эмас, барча совет халқи, ер юзидаги барча тараққийпарвар кучлар улар билан бирдам эканлигини таъкидладилар.

⊙ ЛЕНИНГРАД. С. М. Киров номли ип-йигирув комбинати слесарлар бригадири А. Т. Поздничев корхона коллективи номидан гапириб, «Испан ватанпарварларига қарши террор дарҳол тўхтатилишини талаб қиламиз!»— деди. Митингда сўзга чиққанлар Испанияда фашистлар жиноятига чек қўйилишини қатъий талаб қиладилар.

⊙ ВЛАДИВОСТОК. Чукотка соҳилларига жўнаб кетган «Яков Свердлов» теплоходининг бортида испан маъмурлари ўтказаётган қонунга ҳилоф ҳаракатларга қарши норозилик митинги бўлди Коммунистик меҳнат экипажи репрессияларга дарҳол чек қўйишни, қонхўр жаллодларни жиловлашни талаб қилди.

Испанияда франкизмга қарши норозилик, эркинлик ва демократия учун митинглар Минск, Новороссийск, Кишинев, Фрунзе, Рига Одесса, Бокуда, Новосибирскда, Волгоград, Руставида ҳамда мамлакатимизнинг бошқа шаҳар ва поселкаларида ҳам бўлиб ўтди. (ТАСС).

* * *

Ўзбекистон меҳнаткашлари барча совет кишилари билан бирга франкочиларнинг испан ватанпарварларини таъқиб қилишига қарши зўр ғазаб билан норозилик билдирмоқдалар. 2 октябрь куни Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонти заводида франкизмга қарши, Испанияда озодлик ва демократия учун кураш кунига бағишланган митинг бўлиб ўтди. Ишчи ва хизматчиларнинг қаторлари узра «Испан ватанпарварлари, биз сизлар билан биргамиз!», «Жаллодларга лаънат!», «Испанияда репрессия тўхтатилсин!» сўзлари ёзилган транспарантлар бор эди.

Ғилдирак цехининг слесари Уринбой Хусанбоевга сўз берилади. У бундай деди:

— Испания жаллодлари Испаниянинг содиқ фарзандларини ваҳшиёна жазолаганликлари тўғрисидаги хабар бутун дунёни ларзага келтирди. Биз, совет ишчилари испан ватанпарварлари билан астойдил бирдам эканлигимизни айтамиз, демократлар турмаларда жазоланиб, уларга азоб берилаётганлигига қарамай фашистлар, эрксевар ва мард халқнинг иродасини бука олмайди.

Завод меҳнатчилари митингда нутқ сўзлаб, Франко қонли режимга қарши ғазаб ва нафрат ҳис-туйғуларини билдириб, жаллодларни қаттиқ қораладилар.

Митинг қатнашчилари якдиллик билан қабул қилган резолюцияда испан ватанпарварларининг озодлик ва демократия учун олиб бораётган ҳаққоний курашини қизғин қўллаб-қувватлаётганликларини билдириб, франкочилар репрессияларини тўхтатишини, фашизм барча маҳбусларининг озод этилишини талаб қилдилар.

(ЎзТАГ).

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

МУСОБАҚА МАВЗУИДА

Чуст — Наманган областидаги саноати, пахтачилиги, чорвачилиги ва хўжаликнинг бошқа тармоқлари комплекс ривожланиб бораётган йирик районлардан бири. Бу ерда КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақа қизғин давом этяпти. «Ўзбекистон» колхози барча соҳалар бўйича тўққизинчи беш йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Шаҳардаги миллий пичоқлар заводи коллективи ҳозир 1976 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда. Бошқа корхона, колхоз ва совхозлар ҳам маррага тобора яқинлашиб келмоқдалар.

«Чуст ҳақиқати» район газетаси яқинда ўзининг бутун бир сонини КПСС XXV съезди шарафига бошланган социалистик мусобақа қатнашчиларининг шу кунги ишларига бағишлаб чиқарди. «Социалистик мусобақа кундалик шиоримиз бўлсин» деган умумий сарлавҳа остида пахтакорлар, чорвадорлар, ишчилар, қурувчи ва транспорт ходимларига сўз берилди. Газетанинг шу куни сонида қизиқарли мақола, корреспонденция, репортаж ва лавҳалар кенг ўрин олди. **«Чуст ҳақиқати»** газетаси социалистик мусобақа мавзуини изчиллик билан кенг ёритиб, ибратли иш қилмоқда.

ЗАФАР САТРЛАРИ

КПСС XXIV съездидан буён ўтган йиллар мобайнида Шаҳрисабз шаҳри ва райони юксалишнинг ойдин йўлидан бориб, саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш соҳасида катта бурилиш ясади. Шаҳар ва қишлоқлар ободонлашди. Меҳнаткашларнинг моддий ва маданий турмуш даражаси ошди. Беш йилликни муваффақиятли якунлаётган шаҳрисабзликлар КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани тобора кучайтирмоқдалар. Шаҳрисабз район **«Коммунизм байроғи»** газетаси яқинда ўзининг бир сонини район ва шаҳарда улкан бунёдкорлик ишлари, юз берган бекиёс ўзгаришлар, меҳнат аҳлининг шу кунларда эришаётган муваффақиятларига бағишлаб чиқарди. Бу сонда партия, совет ходимлари, ишлаб чиқариш илғорлари «Беш йилликнинг зафарли одимлари» умумий сарлавҳаси остида ўзлари меҳнат қилаётган коллективларнинг ибратли ишлари ҳақида ҳикоя қилувчи мақолалар билан қатнашганлар.

«Коммунизм байроғи» газетаси съездолди социалистик мусобақа мавзуида тез-тез материаллар ёритиб, ибратли иш қилмоқда.

Бўз районн партия комитетидаги ораста хоналарнинг бирида шу ташкилотнинг масъул ходими Абдуфаттоҳ Солиев ҳаёл оғушида ўтирибди. Кенг, ёруғ хона, телефон. Унинг обрў, иқтидори жойида. Умидли, келажаги бор кадр, — дейишарди у ҳақда гап кетганда. Лекин йигит келажакка бошқа йўлдан бормоқчи. Мана ҳозир ҳам у дераза оша далаларга нигоҳ қадайди, кўзлари чақнаб, дили ҳаяжондан энтикади. Ҳар баҳор шу такрор. Ерлар ҳайдаляпти. Деҳқон ҳосил уруғини тикмоқда. Ҳар баҳор шу такрор... Олтин куз фаслида-чи? Унинг ҳаёли бутунлай далаларда қолади. Ғўза ниҳоллари ерни бойчечакдек ёриб, қулф уриб чиқаётган кезларда у ҳар тонг далага йўл олади, далалар кезиб, сўнг кабинетига келади. Куз — ҳосил кўтарилган кумуш хирмонлар чош бўлган чоғларда у бутунлай ороммини йўқотади. Пўлат қанотли машиналарга ҳавас билан термулгани-термулган.

Далалар меҳри бора-бора йигитнинг ҳаёлини ўғирлаб, унга тинчлик бермай қўйди. Ўйлай-ўйлай ўйига чек қўйди. Абдуфаттоҳ Солиев ариза билан 1970 йилнинг баҳорида райком секретарининг ҳузурига кирди:

— Мен далада ишламоқчиман.

— Далада?

— Ҳа, далада... Ижозат берсангиз, янги ер очсам дейман, «оқ олтин»лар ундириб, ўзим хирмон кўтарсам дейман. Отам уста деҳқон, онам ҳам. Мен уларнинг изидан борсам.

Райком секретари йигитга синовчан назар ташлади.

ҳам 50 гектарлик ерда селкиллаб ўсаётган ғўзаларга термулиб сарҳуш эдилар. Далаларнинг ёлғиз оёқ сўқмоқлари кўп бўлади. Бу сўқмоқлардан юрган кишининг юраги ҳам шу сўқмоқлардай ҳаёлларга туташган бўлади. Кечагина ҳаёллар туғёнида юрган йигит бу кун орзулар измини тутди. Орзулар ҳам худди илдизларга ўхшайди. Илдизлар кўзга кўринмайди, замин тубида ётади, лекин улуғвор чинорларга тамал тошидай у. Илдиз ўз кафтида не-не серсоя, сермева дарахтларни тутиб туради. Орзу ҳам худди шундай — дил тубида ҳис-туйғуларга ўралиб кўзга кўринмайди, лекин у буюк эҳтирослар қанотида не-не улуғ ишларга пойдевордир. Қудрат деган не-не мўъжизалар ҳам аввал орзулар куртагидан барг ёзади. Абдуфаттоҳ ерларида ҳам кечаги орзулар бу кун чирой очди, ҳаёллар гул кўргазди. Йигит далаларнинг ёлғиз оёқ сўқмоқларидан борар экан, мамнун жилмайди пинҳона. Мана, ғўзалар ғунчалардан тугун кўтарди. Э-ҳа, бу тугунчакларни етилтиргунча йигитлар озмунча тер тўкдими. Пешоналарига қийиқ танғиб олиб, сув кечди улар, ҳар қарич ерга киприк қадади улар. Йигитларга чой, чақмоқ қанд ташиб келинлар ҳам овора эдилар. Ниҳоят олтин сувига йўғрилган куз жилмайиб кириб келди. Пайкалларда ҳам оппоқ нилуфарлар чамани пайдо бўлди. Йигитлар пўлат бедовларини созлашга киришдилар. Қўллар-қўлларга тегмай қолди. Абдуфаттоҳ бўз ерларда етиштирган ҳосилнинг илк нишонасини узиб олиб бағрига босди. Бу йигит кўксидаги чексиз қувонч ифтихорнинг ифодаси эди.

ЧЎЛ ЛОЧИНИ

Очерк

— Бу иш хайрли, жуда хайрли, лекин сиз айтгандек осонмикин? Яхшилаб ўйлаб кўрдингизми?

— Биламан, осон эмас. Лекин қарорим қатъий.

Шундай қилиб, йигитнинг аризаси райком бюросида муҳокама қилинди. Унга оқ йўл тилаб, далага кузатдилар. Мана, бўз ерлар. Йигит оппоқ туз қоплаган она заминга тикилганча туриб қолди. Туз... Лекин тузнинг остида, ернинг тубида олтин ётибди. Албатта олтин ястаниб ётгани йўқ. Аввал шўрни ювиш керак. Ерни эркалаш, ардоқлаш керак. Ана шундагина олтин чирой кўргазади. Йигит туз қатламларига термулиб туриб, ўзбекнинг танти одатини эслади. Халқимиз азиз меҳмонига нону туз тутади. Нон устида туз. Ер — она замин ҳам оппоқ тузини тутиб турибди. Тер тўксак, остида нон ҳам бор, жавоҳир ҳам.

Эртаси А. Солиев бошчилигидаги йигитлар бригадаси ишга тушиб кетди. Даладаги меҳнат дафтарчасининг биринчи варағи шўр ювишдан бошланди. Бир бор, икки бор, уч бор... неча бор шўр ювилди. Ниҳоят йигитлар ерни ҳайдашга тайёр ҳолга келтирдилар. Ҳали у кезларда колхозда квадрат уялаб экиш жорий этилмаган эди. Абдуфаттоҳлар биринчи бўлиб бу ишга қўл уришди. Биринчи марта 50 гектарга 60x60 схемасида чигит экилди. Уларнинг ишини бутун район аҳли кузатиб турарди. Йигитлар илк баҳор, ёз бўйи тиним билмадилар. Ҳар туп ғўза ниҳолини нигоҳдан ўтказиб, ҳар эгат бошида сокчилик қилишди. Янги ер, янги ҳосил... Ўтказган ниҳоли бўй чўзиб, илк нишона берганида қанчалар қувонади киши. Йигитлар

Ўша йили ҳосилдорлик гектар бошига 33 центнердан етди. 19 сентябрь куни кечаси Солиев бригадаси районда биринчи бўлиб планни бажарганлиги ҳақида райкомга рапорт олиб борди.

Ер — хамир, ўғит — хамиртуруш, дейди Абдуфаттоҳ. Хамиртурушни меъёрида ташлаш, ерни меъёрида ишлаш чин деҳқоннинг иши. Йигитлар бригадаси кейинги йилларда ҳамманинг оғзига тушди. Планни уч иш кунида бажариб, 100 гектар майдондан пландаги 16 ўрнига 36 центнердан хирмон кўтариш айтмоққа осон. Бунинг учун коммунист бригадир бутун билимини, кучини, тадбиркорлигини ишга солди, ҳар туп ғўзасига парвона бўлди. Мавсумда 734 тонна «оқ олтин» тўккан Абдуфаттоҳни аввалги йили район партия комитети енгил «Москвич» машинаси билан мукофотлади. Унинг кўксини 2 та «Уста пахтакор», «Социалистик мусобақа ғолиби» нишонлари, Меҳнат Қизил Байроқ ордени ҳам безаб турибди. Бу мукофотлар замирида ҳам қанчадан-қанча фидокорона меҳнатлар, изланишлар ётади. Йигитлар беш йиллик пахта тайёрлаш планини 117 процентга адо этдилар.

Абдуфаттоҳнинг ҳам ўз муқобил плани бор. У юбилей йилида 1000 тонна «оқ олтин» тўкмоқчи эди. Ғайрати жўшиб, пахтаси 1100 тоннага етди. Ҳисобларга кўра у бу билан 31887 сўмдан ортиқ маблағни тежаб қолди. Бу рақамларни эшитганингда беихтиёр ажабланасан, дилингда саволлар туғилади. Шу гапга ишонса бўладими, шу чин ҳақиқатми? Ана шу табиий саволлар билан биз унинг ўзига мурожаат қилишни истадик.

Андижон область Бўз районидаги «Партия XX съезди» колхози далаларига маҳлиё бўлмай иложингиз йўқ. Бўз ернинг бўз неъматлари бу. Оппоқ кумушдай «қор» кўрпаси остида ётган далаларда девқомат машиналар пойга қилишмоқда. Қаҳрамонимизнинг пайкалида кумуш жиғали хирмонлар кўкка бўй чўзган. Унинг айтганларича ҳам бор экан. Она тупроқ розини тинглай билсанг бас, у сенга таёқни чинор этиб беришга қодир. Бригадирнинг ўйчан нигоҳида аллақандай вазминлик, залворли карвонлар юкини зиммасига олган йигит кайфиятининг ифодаси бор эди. Суҳбат давомида унинг билимдон, ўз ишининг қалобини биладиган одам эканини ҳис этдик.

— Бир ўзингиз, бир машинада 1100 тонна пахта терганингизга ишонсак бўладими, — сўрадик.

— Бир машинада эмас, 2 та тўрт қаторли «Ўзбекистон» машинасида. Бир машина билан 500 тоннадан зиёд пахта териш мушкул. Бири «дам олганда» — созланганда, иккинчиси хизматда бўлади.

— Машиналарни ўзингиз созлайсизми?

— Машиналарни созлаб бериш учун алоҳида одам биркитилган.

— Қишлоқ хўжалигига кириб келишингизнинг қизиқ тарихини эшитдик. Далалардан бошланган илк қадамингиз ҳам қутлуғ келибди. Бу — тинимсиз меҳнат самараси албатта. 1100 тонналик хирмонни шу бир колхознинг пайкалларидан териб олганмисиз?

— Йўқ, 5 та қўшни колхозлар (Тельман номли, К. Маркс номли, Энгельс номли, Калинин номли ва «Партия XX съезди» колхозлари) ерларидаги энг соз пайкаллардан терилган пахталар ҳисобига бу юксак рақам. Ўз колхозимиз планни бажаргач, қўшни колхозларга ёрдамга ўтдим. Тўрт қаторли машина билан бир тушганда 20 гектарли майдонни тозалаб чиқилди.

— Бу йил-чи? Бу йил марра қалай?

— Иш кунингизни қандай ташкил этгансиз?

— Субҳичоғ шабнам кўтарилиши билан терим бошлаймиз. Тунда далаларга шабнам тушганга қадар. Овқатланиш ҳам далада, тунги ором ҳам.

— Аслида ҳамма механизаторлар ҳам шундай ишлайдику-я...

Лекин барибир Сизнинг мислсиз рекордингизнинг сири нимада?

— Биринчидан, ерни алдамаслик, зинҳор алдамаслик керак. Уни эъзозлаш, тўйдириш даркор. Иккинчидан, ғўзалардаги ҳосил доналарининг ҳисобини олиш зарур. Кўсакларнинг мўл-кўллигига эришиш керак. Сўнг машинани яхши созлаш, теримга шайлаб олиш, яъни отни тобида эгарлаб олиш лозим. Учинчидан, тонгги фурсатни қўлдан бермаслик, пешин чоғида ялқовланмаслик, тунда уйқусирамаслик керак.

— Энг кўп тонна терган кунингиз борми?

— Бор. Ўтган йили энг кўп терган куним 42 тонна эди. Бу — ой тўлишган кун эди. Энг кўп терган куним 53 тоннадир. Бу — республикамизда биринчи бўлиб план бажарган кунимиз эди.

Абдуфаттоҳ суҳбат орасида муҳтарам устози Маннон Жалоловни ҳурмат билан тилга олди. Пахта илмини ўргатган устоз муаллимим Маннон ака бўлса, улкан дорилфунуним мана шу далалар, — деди фахр ҳиссига тўлиб. Ҳар пайкал ҳикмат, ҳар эгат тажриба сўзлармиш унга. Балки шундайдир. Ҳа, шундай ҳар пайкал ғазал китоби, ҳар эгат қўшиқдай кўринди бизга ҳам. Негаки, бу эгатларда ҳаёт, меҳнат симфонияси мужассам.

Бригадир ботаётган қуёш ортидан термулганча жилмайиб қўйди.

— Шошилмайроқ юрса, уйқуга ошиқмаса нима қиларкин, деб қўйди аста. Қуёш ботар, тонглар отар, ой фонусини кўк шифтига илиб пайкал оралаб юрган йигитнинг дилида ҳамиша қуёш кулар, тонг кулар. Чунки у пойгада ғолибу мардоналик учун парвозга шайланмоқда. Худди чўл лочинига ўхшаб.

Эътибор ОХУНОВА,
Андижон область, Бўз райони.

Суратда: Абдуфаттоҳ Солиев.

Абдужаббор АБДУРАҲМОНОВ

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг доимий вакили Абдужаббор **Абдураҳмонов** узоқ давом этган оғир касалликдан кейин 1975 йил 3 октябрда вафот этди.

Партия ва халқнинг содиқ фарзанди, республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган ҳамда Ўзбекитонда социалистик қурилишнинг кўзга кўринган ташкилотчиларидан бири орамиздан кетди.

А. Абдураҳмонов 1907 йилда Тошкент шаҳрида ишчи оиласида туғилди. Ўн етти ёшидан меҳнат фаолиятини тўқимачилик фабрикасининг шогирдлигидан бошлади. 1929 йилда Қўқон шаҳрида «Узбекторг» округ конторасининг бошқарувчиси қилиб тайинланди. 1930 йилда масъул партиявий ишга кўтарилди. 1937 йилгача Марғилон, Фарғона шаҳар ва Янгийўл район партия комитетларининг секретари, сўнгра эса, Қўқон шаҳар ва Бухоро область партия комитетининг секретари бўлиб ишлади.

1938 йилдан эътиборан Абдужаббор Абдураҳмонов деярли ўн уч йил мобайнида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси бўлиб ишлади. Унинг ташкилотчилик қобилияти ва ноёб истеъдоди ана шу лавозимда хусусан тўла-тўкис намоён бўлди. У республика ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш, меҳнаткашларни немис-фашист босқинчиларга қарши сафарбар қилиш учун, урушдан кейин эса — Ўзбекистон халқ хўжалигини тиклаш учун жуда кўп ишлар қилди. 1951 йилда А. Абдураҳмонов СССР совхозлар министрининг ўринбосари қилиб тайинланади, шундан кейин эса Ўзбекистон ССР Давлат план комитетининг раиси, СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида Ўзбекистон ССР павильонининг директори бўлиб ишлайди.

1960 йилда А. Абдураҳмонов Вьетнам Демократик Республикасига Ташқи иқтисодий алоқалар бўйича давлат комитетининг вакили қилиб юборилади. 1965 йилда Ўзбекистон ССР маҳаллий саноат министри қилиб тайинланади, 1971 йилдан умрининг то охирги кунларигача СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг доимий вакили бўлиб ишлайди.

Партия А. Абдураҳмоновни қаерга юборса, у ҳамиша ва ҳамма ерда ўзининг бутун кучи, билими ва тажрибасини Ватанга, халққа фидокорона хизмат қилишга сарфлаб келди, ўзига топширилган ишни юксак масъулият ҳис-туйғуси ва шараф билан бажарди. У ўзининг ғоят камтарлиги, меҳнатсеварлиги, принципиаллиги, кишиларга меҳрибонона муомала қилиши билан ажралиб турар эди. А. Абдураҳмонов республика партия-совет активи, барча меҳнаткашлари орасида муносиб иззат-ҳурматга сазовор бўлди.

А. Абдураҳмонов ижтимоий-сиёсий ҳаётда актив қатнашди, партия XVIII съездида ВКП(б) Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси қилиб сайланди, I, II ва III чақириқларнинг СССР Олий Совети депутати бўлди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати қилиб бир неча бор сайланди.

А. Абдураҳмонов Ватан олдидаги хизматлари учун беш марта Ленин ордени, икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени, 1 даражали Ватан уруши, «Ҳурмат Белгиси» орденлари ва медаллар билан мукофотланди.

Принципиал коммунист, дилкаш инсон, содиқ дўст ва ўртоқ Абдужаббор Абдураҳмоновнинг порлоқ хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Ш. Р. Рашидов, И. Г. Анисимкин, С. Е. Белоножко, И. Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Ж. Худойбердиев, Қ. К. Камолов, Н. М. Маҳмудов, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, А. А. Хўжаев, А. С. Абдалин, Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, Г. А. Габриельянц, И. В. Марцинюк, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев, А. А. Алимов, С. К. Камолов, А. Н. Тихомиров, Р. Мусамуҳамедов, А. Н. Падзерский, Р. М. Глухов.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг доимий вакили А. Абдураҳмоновни дафн этишни уюштириш учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети О. У. Салимов (раис), А. А. Хўжаев, А. С. Абдалин, М. Т. Турсунов, А. А. Алимов, А. И. Тихомиров ўртоқлардан иборат ҳукумат комиссияси туздилар.

А. АБДУРАҲМОНОВНИ ДАФН ЭТИШНИ УЮШТИРУВЧИ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИДАН

Марҳум А. Абдураҳмонов жасади солинган тобут шу йил 4 октябрда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети биносига қўйилади. Марҳум билан соат 14.00 дан бошлаб видолашиш мумкин. Жасад 16.00 да олиб чиқилади. Дафн этиш маросими Чиғатой қабристонида ўтказилади.

БАҒДОД ЯРМАРКАСИ ОЧИЛДИ

«Халқларнинг ҳар томонлама миллий ривожланиши ва дўстлиги учун» шиори остида ўтказиладиган халқаро Бағдод ярмаркаси павильонларининг эшиклари ўн иккинчи марта кенг очилди. Бу йил ярмаркада иштирокчилар ҳар йилдагидан кўп. 49 мамлакат, шу жумладан социалистик давлатлар, Осиё, Африка, Европа ва Америка мамлакатлари бу ерда ўз товарларини намойиш қилмоқдалар. 250 ажнабий фирма ва компаниялар виставкада ўз маҳсулотини кўрсатмоқдалар.

Ярмарка мезбони — Ироқ республикаси павильонлар ва кўрик майдонларида ўз маҳсулотини кенг намойиш қилмоқда. Экспонатлар кейинги йилларда миллий мустақил экономикани барпо этишда мамлакат эришган муваффақиятларни акс эттиради.

Чет эллик меҳмонлар орасида Бағдод ярмаркасининг доимий иштирокчиси бўлган Совет Иттифоқи айниқса кўп экспозиция тайёрлади. 20 та Бутуниттифоқ ташқи савдо бирлашмаси ўз экспонатларини юборди. Традиция бўйича павильонда қардош иттифоқдош республикалардан бирига бағишланган махсус бўлим ташкил этилган. Бу йил шу бўлимга қўйилган экспонатлар ва стендлар Ўзбекистон ССРнинг эришган муваффақиятлари тўғрисида ҳикоя қилади.

(ТАСС).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЖАҲОН ЖАМОАТЧИЛИГИ НОРОЗИ

Франко режими беш нафар испан антифашистини қатл этганлигига қарши бутун дунёда бошланган норозилик тўлқини кучайиб бормоқда.

◆ **ВАРШАВА.** Польша заводлари, фабрикалари ва қурилишларида испан ватанпарварларининг шафқатсиз таъқиб этилаётганлигига қарши оммавий норозилик митинглари бўлиб ўтмоқда. Меҳнаткашлар қонли террорга чек қўйилишини талаб қилмоқдалар, испан антифашистларининг Испания ҳаётини демократлаштириш ва озодлик йўлидаги кураши билан бирдам эканликларини изҳор этмоқдалар.

◆ **ПРАГА.** Франкочилар режими ўз инқирозини қурол кучи билан орқага суришга уринмоқда, дейишди Шимолий Чехиядаги «Зафарли февраль» шахтасининг кончилари ўз митингида қабул қилган резолюциясида. Испаниядаги фашистлар жиноятларига қарши норозилик митинглари ва йиғилишлари Чехословакиянинг ҳамма жойларида ўтказилмоқда.

◆ **ДЕҲЛИ.** Ҳиндистон Коммунистик партиясининг марказий секретариати Мадрид маъмурларининг жиноятларини кескин қоралади. Испан антифашистларидан вахшиёна ўч олинганлиги, дейилади Ҳиндистон Компартияси раҳбарлигининг баёнотида, Гитлер билан Муссолини мадади туфайли ҳокимият тепасига келган ва террор ёрдамида ҳокимиятни ҳамон қўлдан бермай келаётган Франко режими тобора якккаланиб ва заифлашиб бораётганлигидан далолат беради.

◆ **ПАРИЖ.** Ўн минглаб парижликлар Испаниядаги репрессияларга қарши норозилик намойишида қатнашдилар. Намойиш иштирокчилари қатл этилган испан антифашистларининг портретларини, Испаниядаги жабр-зулмлар дарҳол тўхтатилсин, мамлакатда демократик эркинликлар қайта тиклансин, ҳамма сиёсий маҳбуслар озодликка чиқарилсин, деган шиор ва плакатларни кўтариб ўтдилар. (ТАСС).

СУСТКАШЛИККА САБАБ НИМА?

ПАХТА ТЕРИМИ КУНДАЛИГИ

Республикамизда пахта йиғимтеримининг бориши ҳақида шу йил 1 октябргача бўлган маълумот кенг жамоатчилик эътиборини ўзига тортмоқда. Бунинг боиси бор. Сўнгги беш кунликда пахта тайёрлашда областлар ва районлар ўртасида катта ўзгаришлар юз берди. Андижон области катта карвоннинг олдинги сафида бормоқда. Аммо, кунлик ўсишда Тошкент областига тенг келадигани йўқ. Азамат тошкентлик пахтакор-механизаторлар кунига давлат тайёрлов пунктларига 4,5-5 процент, ҳатто ундан ошириб «оқ олтин» жўнатдилар. Барча областлар ва районларнинг пахтакор-механизаторлари уларнинг ишидан ибрат олмоғи керак.

Андижоннинг Бўз райони ўтган беш кунликда область бўйича ўрта ўринда эди. Бу беш кунликда эса биринчи ўринга кўтарилди. Бўз пахтакорлари йиллик планни бажариб, ғалаба рапортига имзо чекдилар. Бу — машиналар шарофати, теримчилар меҳнатининг самараси! Избоскан районида ҳам ғайрат отига қамчи босиляпти.

Фарғонанинг Ленинград райони Киров районидан ўзиб кетди ва биринчи ўринга чиқиб олди. Кировлик пахтакорлар яна ўз ўрнини эгаллаш учун қатъий бел боғладилар. Биринчи ўринни қайси район эгаллашини шу беш кунликда топшириладиган пахтанинг миқдор ва сифати ҳал қилади.

Қашқадарёнинг Шаҳрисабз, Сурхондарёнинг Сариосиё, Қорақалпоғистоннинг Тўрткўл, Хоразмнинг Хонқа, Тошкентнинг Қуйи Чирчиқ, Бухоронинг Олот, Қоракўл, Наманганнинг Тўрақўрғон районларида ҳам пахта тайёрлаш суръати тобора оширилиб, сифати яхшиланмоқда. Республикамиз жамоатчилиги бу районларнинг азамат пахтакорларидан ғалаба рапорти кутмоқда. Юқорида номи тилга олинган районлардан қайсилари биринчилардан бўлиб рапорт бериши шу долзарб кунларда меҳнатни тўғри ташкил қилиш, терим машиналарини тўла ишга тушириб, уларнинг қувватидан унумли фойдаланишга боғлиқдир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг куни кеча матбуотда эълон қилинган қарори билан сентябрь ойининг учинчи ўн кунлигида пахта тайёрлашда энг яхши кўрсаткичга эришган областлар, районлар, колхозлар ва совхозларга кўчма Қизил байроқлар берилди. Бу байроқларни қўлда сақлаб қолиш учун кураш терим илғорларининг муқаддас бурчидир.

Байроқнинг номи кўчма, теримда ғайрат-шижоат кўрсатган областлар, районлар, колхозлар ва совхозлар топширган пахтасининг миқдори ва сифатига қараб, уни қўлга киритиши мумкин. Шундай экан, ҳамма жойда мусобақани кучайтирмоғимиз, республика партия ва ҳукуматининг кўчма Қизил байроғини олиш бахтига муяссар бўлиш учун курашмоғимиз керак.

Афсуски, кўпчилик районларда ғанимат фурсат ўтиб боришига қарамай теримда сусткашликка йўл қўйиляпти, маълумотларда сезиларли ўзгариш бўлмаяпти. Мисол учун Гагарин районини олиб кўрайлик. Район пахта тайёрлашда Сурхондарё областидагина эмас, балки республикада ҳам қуйи ўринлардан бирида турибди. Ўтган беш кунликда ҳам шундай эди. Бунга сабаб шуки, терим машиналари тўла қувват билан икки сменада ишлатилмаяпти, «зангори кема»ларнинг сабабсиз тўхтаб туриш ҳоллари тугатилган эмас. Ачинарли томони шундаки, айрим хўжаликларнинг раҳбарлари терим суръатининг сустлигига ғўзаларнинг барги яхши тўкилмаётганини баҳона қилиб кўрсатяпти. Октябрь ойида тўкилмаган барг қачон тўкилади, машиналар қачон тўла ишга туширилиб, суръат қачон кўтарилади?

Шу райондаги А. Набиев номли совхозга кўчма Қизил байроқ берилди. Совхоз пахтакорлари бунга ўн кунликда пахта тайёрлашни деярли 30 процент кўпайтириш билан эришдилар. Бу совхоздаги имконият бошқа совхозларда йўқми? Бор, албатта! Гап шундаки, ана шу имконият ва резервлардан оқилона фойдаланилмаяпти, механизаторлар мусобақаси кучайтирилмаяпти. Ўтган йилларда пахта теримида пешқадамлик қилиб келган гагаринлик пахтакорлар бу йил ҳам ўз шуҳратини тиклаш учун курашмоқлари керак.

Ўтган беш кунликда Бухоронинг Навоий ва Қизилтепа, Қашқадарёнинг Косон, Самарқанднинг Оқдарё ва Булунғур, Хоразмнинг Хива ва Урганч районлари пахта тайёрлашда орқада қолган эди, афсуски, ана шу районларда бу беш кунликда ҳам қувонарли ўзгаришлар бўлмади. Республикамизда шуҳрат таратиб келган Хива райони пахтакорлари бу йилги мавсумда ҳамон ўз ўрнини топиб олганича йўқ.

Сирдарёнинг Оқолтин райони ўтган беш кунликда энг паст кўрсаткич билан маълумотнинг охирги ўринида турган эди. Ҳозир барча хўжаликлардаги терим машиналари ишга туширилиши туфайли суръат кўтариляпти, район ҳар куни тайёрлов пунктларига йиллик планнинг 5-6 процентидан ошириб пахта топширяпти. Оқолтинликлар, чинозликлар, учқўрғонликлар, чимбойликлар, боёвутликлар яқин кунларда теримдаги қолоқликка бутунлай барҳам беришни кун тартибига бош масала қилиб қўйдилар. Уларнинг сўзи билан иши бир бўладими, йўқми? Буни бутун жамоатчилик кузатиб бормоқда. Лекин Фарғонанинг Олтиариқ райони ҳамон бир нуқтада депсиниб турибди.

Республикамиз далаларида 5 миллион 200 минг тонналик социалистик мажбуриятимизни тўла қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирилди. Бугуннинг бош вазифаси ана шу ҳосилни тезкорлик билан йиғиб-териб олиш, юқори сорт билан давлатга етказиб беришдан иборат. Бунинг учун ҳамма жойда терим суръати кескин оширилиши, бир кунда камида икки-уч кунлик график миқдорида пахта тайёрлашга эришилиши лозим.

МАШАҚҚАТЛИ ҲАЁТ

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

Кейинги пайтларда капитализм мамлакатларида меҳнаткашларнинг яшаш шароити ва турмуш даражаси ғоятда ёмонлашиб бораётганлиги тағин ҳам яққол намоён бўлаётир.

Чунончи, Америка Қўшма Штатларида меҳнаткашларнинг турмуш даражаси яна пасайиб кетганлиги ҳақида янгидан-янги фактлар келаётир. Мамлакатда давом этаётган инфляция Америка долларининг қувватини ғоятда пасайтириб юбормоқда. Бу ҳол айниқса меҳнаткашларнинг устига оғир юк бўлиб тушмоқда. Масалан, бундан беш йил муқаддам 72 центга олинадиган буюм ёки озиқ-овқат маҳсулоти ҳозир бир долларга сотиб олинмоқда.

«Ю. С. Ньюс энд уорлд рипорт» ҳафталик журналининг ёзишича қараганда, агар инфляция ана шу зайлда давом этаверса, 1980 йилга бориб долларнинг қуввати 1970 йилдагига нисбатан икки баравар камайиб кетади. Шунингдек, журнал мамлакатда турли хил товарларнинг ҳамда хизмат кўрсатиш воситаларининг нархи бетўхтов ошиб бораётганлигини номма-ном кўрсатиб ўтади.

Экономиканинг қисқариб бораётганлиги, бунинг устига инфляциянинг узлуксиз давом этаётганлиги мамлакатда тушкунлик ва ишсизликни тобора кўпайтирмоқда. Ҳозир АҚШда ишсизлар сони умумий ишчи кучининг 8,4 процентини ташкил этмоқда. Бу фактлар ҳукумат экспертларининг ҳужжатларида ҳам қайд этилаётир.

АҚШ молия министри У. Саймон вакиллар палатасининг бюджет комиссиясида сўзга чиқиб, мамлакатда асосий иқтисодий проблемалар ҳал қилинди, деб ўйлаш нотўғри бўлур эди деб уқтириб ўтди. У кейинги ойларда экономикада бошқа бир қатор қийинчиликлар юз бериши мумкинлигини ҳам таъкидлади.

Тель-Авивдан олинаётган маълумотларга қараганда, Исроил фунтининг яна девальвация қилинганлиги, бу эса меҳнаткашлар оммасининг турмуш даражасига катта зарба бўлиб тушаётганлигини кўрсатади. Масалан, мамлакатда кейинги ойлар ичида ёқилғи нархи 25 процентгача, электр таъминоти 22 процент ва сув таъминоти нархини 25 процент ошириш каби халққа қарши қаратилган янги иқтисодий тадбирлар даставвал бошқа хизматлар нархининг ва энг зарур буюмлар нархининг муқаррар равишда ошиб кетишига сабаб бўлаётир.

Исроил Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари В. Вильнер ўз баёнотида навбатдаги девальвацияни қаттиқ қоралади. Бу тадбир меҳнаткашлар гарданига яна ҳам оғир юк бўлиб тушишини уқтириб ўтди. У кўрилаётган бундай чоралар Исроилнинг иқтисодий проблемаларини ҳал эта олмайди, чунки танглик келиб чиқишига мамлакатнинг жуда катта ҳарбий харажатлари энг асосий сабаб эканлигини таъкидлади. Шунингдек, янги қуролланиш пойгаси ва Америка монополияларига қарамликнинг ўсиши меҳнаткашларни ғоят оғир қийинчиликларга дучор этмоқда.

Бельгияда эса меҳнаткашлар яна бир бошқа қийинчиликларга дуч келаётганликларини кўриш мумкин. Бу ерда ишсизлар сони йилдан-йилга кўпайиб бориши билан бирга мутахассисларнинг ортиқча армияси вужудга келаётганлиги кучаймоқда. Мамлакатда кейинги йилларда олий ўқув юртларини битириб чиқиб, иш тополмаётган кишиларнинг сони йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Матбуот бераётган маълумотларга қараганда, 1972 йилда мамлакатда 1600 нафар дипломли ишсиз мутахассис бўлса, 1974 йилга келиб, ишсиз мутахассисларнинг сони 3800 кишига етди. Ҳозирги кунда эса дипломли мутахассислар 5800 кишидан ортиб кетди. Уларнинг кўпчилиги гуманитар билим мутахассисларидир.

Бошқа капиталистик мамлакатларда ҳам ана шундай аянчли аҳвол давом этмоқда. Меҳнаткашларнинг аҳволи, кун кечириши кундан-кунга ёмонлашмоқда. Буларнинг ҳаммаси капитализмнинг халқ бошига солаётган оғир кулфатларидир.

ҚАНОТЛИ ДЎСТЛАР

ОВ ХЎЖАЛИКЛАРИДА

Саховатли кузнинг иккинчи ойи — октябрь ҳам бошланди. Ҳарорат пасайиб, тунлари шудринг қалинроқ тушмоқда. Ўрмонлар, боғлардан ўтган ариқларда олтин япроқлар сузмоқда. Ўлкамиз табиатида ўзгача манзара. Қамишзорлар билан ўралган кўллардан қушлар тўдаси кўкка парвоз қила бошлади. Қанотли дўстларимиз жанубга йўл олмоқдалар.

Республикамиздаги ўрмон ва ов хўжаликлари тасарруфидаги ерлар 5 миллион гектарни ташкил этади. Республикамиз ўрмонларида ўнлаб қўриқхоналар, бир қанча овчилик хўжаликлари ташкил этилганки, бу ерларда турли хил ноёб паррандалар, ҳайвонлар кўпайтирилмоқда. Қизилқумда, Сурхондарё областининг тоғли районларида, Қашқадарёнинг айрим районларида ҳайвонот дунёсини бойитиш ишлари ибратли йўлга қўйилган. Шунингдек Андижон областининг Қорадарё ўрмон хўжалигида, Бекобод яқинидаги ерларда ҳам кейинги 5-6 йил ичида қирғовулларни 35 донадан 500-600 тага етказишга эришилди. Бу ерларда дарахтзорлар ҳам кенг қулоч ёзмоқда.

Қорақалпоғистон автоном республикаси табиати ҳам ранг-баранг. Амударё соҳилидаги тўқайлар, яйловлар, ўтлоқларда ёввойи паррандалар ва турли ҳайвонлар ўзларига ошиён қуришган. Бу ерларда ёввойи чўчқа, кийик, қуён, тулки, қирғовул, сув паррандаларини урчитиш мумкин.

Қорақалпоғистон АССР ўрмон хўжалиги Давлат комитети ёввойи чўчқа, қирғовул ва сув паррандаларини овлашни 10 йилгача ман қилди. Областнинг бодай-тўқай ва Амударё қуйи оқимидаги тўқайзорлар янги ов хўжаликларига айлантирилди. Турли қушларни кўпайтириш мақсадида Қўнғирот, Мўйноқ районларидаги Маманкўл ва Қоражар системасидаги жами 10 минг гектарли катта-кичик кўлларда ҳам ўзига хос қўриқхоналар барпо этилди. Бу кўллар атрофи тўқайзор, қамишзор бўлгани учун қишловчи ҳамда куз ва баҳорда кўниб ўтувчи паррандалар учун қулай маскандир. Автоном республиканинг Оқдарё, Кичоқдарё ҳавзаларида, Орол денгизининг ов учун қулай ерларида ҳам овчилик хўжаликлари вужудга келтирилмоқда.

Қорақалпоғистон АССР ов хўжалигига қарашли кўллардаги турли хил паррандалар сони 100 мингдан ошади. Бу рақамлар автоном республикада ёввойи паррандаларни кўпайтириш учун табиий қулайликлар мавжудлигидан далолат беради. Биргина Оққалон ов хўжалигида 30 мингдан ортиқ кул ранг ғоз борлиги фикримизнинг далилидир.

Умуман республикамизда қанотли дўстларга яратилаётган табиий шароитлар йил сайин кенгайиб бормоқда. Ҳар йил баҳорда ўлкамизга учиб келаётган қушлар галаси катта-кичик кўллар, дарёлар ирмоқларидан ташқари инсон қўли билан яратилган улкан сув ҳавзаларига ҳам ошён қурмоқда. Республикамиз ов хўжалиги мутасаддилари қушлар сафаридаги бундай ўзгаришни ҳисобга олиб, Наманган, Андижон ва Тошкент областида янги қўриқхоналар барпо этиш ва катта-кичик сув омборлари, сув ҳавзаларида ёввойи паррандаларга шароит яратишга эътиборни қаратмоқдалар.

Республикамиз ўрмонлари ва ов хўжаликларини турли хил ҳайвонлар ва паррандалар билан бойитиш, муҳофаза қилиш фақат шу соҳа мутахассисларининг бевосита иши бўлибгина қолмай, ҳаваскор овчилар ва кенг жамоатчилик ҳам бу борада фаол бўлишини тақозо этади.

Ҳозир ов мавсуми давом этмоқда. Кўллар ва тўқайзорларда овчиларни учратиш мумкин. Уларнинг аксарияти ов учун руҳсатнома олган ва қандай қушлар ва ҳайвонлардан отиш кераклигини яхши биладиган кишилар. Афсуски, улар орасида баъзан «табиатсеварлар» ҳам учраб туради. Бундай шинаванда овчилар табиат бойлигига зарар келтиришдан нарига ўтишмайди. Қоида бузарларга йўл бермасдан, ниҳоятда эҳтиётлик билан кўпайтирилаётган, қатъий назоратга олинган қанотли дўстларга хайрихоҳлик билан уларни бўрон ва қорли кунлардан омон чиқишига имкон яратайлик.

О. АФЗАЛОВ,
республика Министрлар Советн ўрмон хўжалиги Давлат комитетининг овчилик ва табиатни муҳофаза қилиш ишлари бошқармаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ФАН ЯНГИ УФҚЛАР ОЧМОҚДА

ХАЗИНА КАЛИТИ

Ука, қўлингизда очилмаган хазинанинг калити бор!.. Учрашувларнинг бирида Ленинград Давлат университетининг профессори, марҳум Михаил Ефимович Лобашев шундай деганида минг бор ҳақ эди. Олим бу гапларни бир умр ёдидан чиқармайди, чиқара олмайди ҳам!

Дарвоқе, дунёда нима кўп, хазина кўп. Бу ерда гап илм-фан бобидаги хазина хусусида боряпти. Уларнинг бир қисмининг қулф-калити очилган, бир қисмининг сир-саноати эса бизга ҳали номаълум. Хўш: «Қўлингизда очилмаган хазинанинг калити бор!» — деганида М. Е. Лобашев кимни ва қандай хазинани кўзда тутган эди?..

Кунларнинг бирида Жўра Мусаев СССР Фанлар академияси кутубхонасининг директори, йирик олим Д. В. Тер-Аванесян билан суҳбатлашиб қолганида:

— «Ҳамма ерда бизнинг лабораториямиз иши ҳақида гап кетса, албатта, фақат иттифоқда эмас, ҳатто жаҳонда ягона иш деб фикр билдиришади. Шуни аниқлашда бизга ёрдам берсангиз?» — деб мурожаат қилди. Орадан кўп вақт ўтмай, Д. В. Тер-Аванесян бундай жавоб қайтарганди: **«Бу ишга АҚШ, Ҳиндистон ва бошқа пахта етиштирувчи кўплаб мамлакат олимлари кўп уринганн рост. Аммо улар аниқ бир фикр билдирмаганлар, яъни сиз бажарган ишнинг уддасидан чиқа олмаганлар. Ҳатто, ўша ақшлик йирик олим Харланд ва бошқаларнинг ҳам бу соҳада «тишлари ўтмай қолган»лиги ҳақиқат! Аслида ихтиро изланганники, уни яратганники! Кутубхонамиз архивини ипидан-игнасигача кўздан кечириб чиқдим, сизнинг тадқиқотингиз жаҳонда ягона янгилик экан...»**. Хўш, бу қандай янгилик ўзи? Унинг сирлари нимада?

Пахта — интернационал экин бўлиб қолганлиги ҳаммага аён. Пахта дунёни кийинтириб, боқаётганлиги ҳам ҳеч кимга сир эмас. Йилдан-йилга бу хом ашёга талаб ва эҳтиёж ортиб бораётир. Шу боисдан ҳам селекционер олимларимиз тинмай изланиш ва тадқиқотлар олиб бориб, ғўзанинг серҳосил, эртапишар, вилтга чидамли навларини яратмоқдалар, инженер-конструкторларимиз такомиллашган, янгидан-янги замонавий «зангори кема»лар ихтиро этмоқдалар. Қўлларига хазина калити ушлаган генетиклар-чи?

Тошкент Давлат университетининг дарвинизм, генетика ва экспериментал морфология кафедрасида эллик олтинчи йилдан буён ғўза генетикаси бўйича илмий-тадқиқот ишлари олиб боряляпти. Бу давр ичида университет генетиклари ғўза ирсияти бўйича умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган изланишларни олиб бордилар. Натижада ғўзанинг Госсипиум хирзутум тури генетик коллекцияси яратилди, ғўзанинг муҳим морфологик ва хўжалик аҳамиятига эга бўлган белгилари генетикаси ўрганилди, шунингдек, ғўзанинг табиий ва сунъий мутагенизига оид баъзи бир назарий ва амалий масалалар ҳал этилди.

Бир сўз билан айтганда, ўсимликлар генетикаси соҳасида анчагина муваффақиятларга эришилди. Лекин шунга қарамай аксарият қишлоқ хўжалик экинлари, шу жумладан, ҒЎЗА ГЕНЕТИКАСИ ҳамон етарли даражада ўрганилмаган. Бунга асосий сабаб ғўза ўсимлигининг генетик коллекцияси яратилмаганлигидир. Совет Иттифоқида академик Н. И. Вавилов ва унинг шогирдлари томонидан маданий ўсимликларнинг дунё коллекцияси тўпланган. Ғўзанинг эса Госсипиум хирзутум тури бўйичагина генетик коллекция яратилган. Бу коллекция ўз ичига ғўзанинг юздан ортиқ ўз-ўзини узоқ вақт чанглантириш натижасида олинган ва муҳим белгилари бўйича ирсий жиҳатдан тоза (гомозигот) линияларини олади.

Иттифоқимиз ва республикамизнинг йирик генетик ва селекционер олимларининг фикрига кўра, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетида тўпланган ғўзанинг генетик коллекцияси СССРда ягона экан. Қувонч ва фахр билан шуни алоҳида таъкидлаш керакки, **ғўзанинг толаси ва туки билан фарқланувчи линиялар коллекцияси шу даврга жаҳоннинг бирорта ҳам мамлакатида яратилмаган эди. Истеъдодли олим Жўра Мусаев, унинг шогирдлари М. Абзалов, С. Зокиров, А. Алматов, Ш. Тўрабековлар ана шу очилмаган хазинани очишга — актуал мавзуни ҳал этишга қўл уриб, унинг уддасидан чиқдилар.**

— Гипотезани назарияга айлантириш учун Д. И. Менделеевнинг Даврий системасига ўхшаш жадвал тузиб чиқдик, — деди Жўра Азимбоевич ишнинг моҳиятини тушунтирар экан.— Уни ўн йил мобайнида олинган линиялар билан тўлдириб бордик. Жадвалнинг саксон фоизидан ортиғи тўлди ҳисоби. Демак, назариянинг исботланганн шу бўлса керак!»

Ғўза ўсимлиги, асосан, ўзининг пахта толаси ва чигит туки билан қимматли. Эндиликда ғўзанинг янги навлари яратилаётган бўлса-да, улар саноатимизнинг тез ўсиб бораётган талабига етарли даражада жавоб бермайди. Ғўзадаги маълум аҳамиятли белги ва хусусиятларни яхшилаш ва ошириш даражаси ҳали кўзда тутилганидан паст. Шу боисдан ҳам ғўза генетикасини чуқур ўрганишни ҳаёт тақозо этяпти. Университетда ғўза генетикаси бўйича бошланган иш катта тадқиқот ва муваффақиятларнинг дебочасидир. Айниқса, университет генетикларининг Жўра Мусаев раҳбарлигида ғўзанинг муҳим белгиларидан шохланиш типларининг, барг шаклининг, тола рангининг, чигит туки ва толасининг ирсийланиш қонуниятларини ўрганиш соҳасида эришилган ютуқлар ҳам назарий, ҳам амалий жиҳатдан муҳим аҳамиятга эга. Олимларимиз юқорида айтиб ўтилган белгиларнинг ривожланишини таъмин этувчи омилларни генетик жиҳатдан илмий исботладилар. Чигит туки ва толаси генетикасининг мукаммал ўрганилиши, хўжалик аҳамиятига молик бўлган бу белгилар чигит туки ва толасининг ҳозирги даврдаги миқдорини янада ошириш имконини беради.

Дарвинизм, генетика ва экспериментал морфология кафедрасида ғўзанинг янги мутант формаларини олиш, улардан ғўза селекциясида фойдаланиш ва генетикасини ўрганиш мақсадида «С-1622» ва «КК-1543» навли ғўза уруғларига радиоактив нур таъсир эттирилди. Сўнг бир неча йил давомида бу чигитлардан униб чиққан ғўзанинг кейинги авлоди ўз-ўзига чанглатилди. Улар ичидан ўзгарган формалари танланди. Шу асосда «Л-44», «Л-45», «Л-69» каби янги мутант линиялар олинди. Бу линиядаги ўсимликлар ўзларининг йирик кўсаги (саккиз-ўн грамм), сертуклиги, касалликка чидамлилиги ва бошқа хусусиятлари билан характерланади. Маълумки, ташқи омиллар таъсирида фойдали белгилар билан бир қаторда айрим зарарли белги ва хусусиятлар ҳам вужудга келади. Шу сабабли юқоридаги мутант линияларнинг генетикасини ўрганиш ва уларнинг энг яхши белги ҳамда хусусиятларини сақлаб қолиб, фойдасиз белгиларининг ўрнига фойдалиларини ўтказиш мақсадида мутант линиялар генетик коллекциясининг айрим линиялари билан чатиштирилди.

Шундай қилиб, мутант линия ўсимликлари белгиларининг ўзгариш сабаблари ва генетикаси ўрганилди. Шу билан бир қаторда дурагай ўсимликларнинг авлодидан чатиштириш учун олинган «ота-она» ўсимликларининг фойдали— юқори кўрсаткичли ва сифатли белгиларга эга бўлган янги формалари ажратиб олинди. Ҳозир бу формалар районлаштирилган ва экилаётган навлар билан таққослаб ўрганилди, линиялар даражасига етказилди. Бу линиялар ўзларининг йирик кўсаклиги (тўққиз-ўн грамм), йирик чигитлилиги, юқори толалиги (ўттиз тўққиз-қирқ фоиз) каби ноёб хусусиятлари билан диққатга сазовор.

ТошДУ генетикларининг илмий-тадқиқотини академиклардан Н. П. Дубинин, Б. Л. Астауров, Д. К. Беляев, Н. В. Цицин, Н. В. Турбин, П. М. Жуковский, О. Содиков ва бошқа йирик олимлар юқори баҳоладилар. Жумладан, академик Н. П. Дубинин: **«Ж. А. Мусаев раҳбарлигида ғўзанинг хусусий генетикаси бўйича жуда катта ва ниҳоятда қизиқарли тадқиқот ўтказилди»**, деб ёзса академик П. М. Жуковский эса **«Ж. А. Мусаевни ғўза генетикаси соҳасидаги ниҳоятда улкан тадқиқотини қизғин қўллаб-қувватлайман»**, — деб самимиятини изҳор этади.

Н. И. Вавилов номли мукофот лауреати, қишлоқ хўжалик фанлари доктори Ф. Х. Бахтеев ўз тақризида бу ишни шундай баҳолайди: **«Муаллиф томонидан олий даражада беҳисоб самарали ва мутлақо оригинал илмий-тадқиқот ишлари ўтказилди. Бундан тадқиқот бизнинг мамлакатимизда ҳали ягона ҳисобланиб, биология фани учун байрамдир»**. ВАСХНИЛнинг мухбир аъзоси, профессор Набижон Назиров: **«Ҳеч қандай муболағасиз айтиш мумкинки, бу иш хусусий генетика муаммоси бўйича жаҳон адабиётида биринчи капитал монографик тадқиқотдир»**, — деб ёзса, таниқли олим, биология фанлари доктори, профессор Давид Вартанович Тер-Аванесян: **«Совет Иттифоқидаги пахтачилик тарихида биринчи бўлиб ғўза генетикасига бағишланган иш шу қадар тўлиқ ва ҳар томонлама пишиқ бажарилмаган эди. Ғўзанинг туки ва толасининг генетикасига оид олинган илмий далиллар ўзининг чуқурлиги ва тугаллиги билан пахта ҳақидаги дунё фанида биринчи ўринни эгаллайди»**, — деб, ўзбек олими тадқиқотига жуда юксак баҳо берган эди.

Академик Николай Васильевич Турбин тақризидан кўчирма: **«ТошДУ генетиклари коллективи Ж. А. Мусаев раҳбарлигида олиб борган кўп йиллик тадқиқотлари туфайли иттифоқда биринчи бўлиб, ғўзанинг генетик коллекциясини яратдилар. Шу линияларда ғўзанинг баъзи морфологик ва хўжалик қимматига эга бўлган муҳим белгиларининг ирсийланиш қонуниятлари кашф этилди.**

Шуни алоҳида қайд этиш керакки, мазкур йўналишдаги илмий-тадқиқот Совет Иттифоқидаги бирорта ҳам илмий-текшириш марказларида шу чоққача ўтказилмаган эди». Баҳолар!.. Яна қандай кенг, юксак, холис, чин қалбдан чиққан самимий баҳолар!.. Булар — истеъдодли олим Жўра Мусаев ва унинг шогирдлари олиб борган йигирма йиллик бетиним изланишнинг ажойиб самарасига берилган олқиш ва истаклар! Олим бўлсанг олам сеники, деб шуни айтадилар.

Кунора Тошкентга — университетга, ғўзанинг хусусий генетикаси бўйича илмий-тадқиқот проблема лабораторияси мудири, биология фанлари доктори Жўра Мусаев номига кўплаб келаётган мактублардан ҳам тадқиқотнинг нақадар актуал ва муҳимлигини кўриш ва тўла ҳис этиш мумкин.

Жўра Мусаев деворда осиглик экспонатларга ишора қилиб: — «Студентлар, дипломант ва аспирантлар қўл кучи билан тайёрланган, — деди-да, сўзида давом этди. — Бизнинг тадқиқотларимизга чет эллик ҳамкасабларимиз ҳам қизиқиб қолишди. АҚШдан ва бошқа мамлакатлардан кўплаб илтимос хатлари оляпмиз. Москва ва Ленинград Давлат университетларига талабаларимиз тайёрлаган экспонатлардан жўнатдик».

Ҳозир лабораторияда ўтган йилги материаллар қайта ишланмоқда. Илмий ходимлар ва талабалар дунё коллекциясидан олиб экилган ғўза навларининг толаси, чигити, ёғини анализ қилиш, статистик маълумотлар тўплаш билан банд. Айтмоқчи, бир янгилик — мазкур лаборатория шу соҳа билан шуғулланувчи мамлакатда ягона тадқиқот марказидир. Яна бир хушхабар — ТошДУ ғўза генетикаси ва цитоэмбриологияси бўйича ихтисослашган мутахассислар тайёрлаб етиштирувчи иттифоқда ягона ўқув юрти.

Фанимиз тараққиётига улкан ҳисса қўшиб келаётган Ж. Мусаев ва унинг шогирдлари янги-янги хазиналар кўзини очиш йўлида давом этмоқдалар. Бу йўл, шубҳасиз, нурли чўққиларга олиб боради.

Миршароф МУҲСИМОВ.

ТОҒ МАНЗАРАСИ.
Н. Раҳмонов фотоэтюди.

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

ХОРАЗМ

ҚАҲРАМОН ОНАГА МАКТУБЛАР

«Правда» газетасининг 1975 йил 28 август сонида хоразмлик донгдор пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Дурдипошша Ёқубованинг фотосурати босилиб, унда Д. Ёқубова «Қаҳрамон она» унвонига мушарраф бўлганлиги ва ўн фарзандни тарбиялаб камолотга етказаётганлиги ҳақида ёзилганди.

— Пахтадан рекорд ҳосил етиштириш ва Олтин Юлдуз кавалери бўлиш билан бирга, ўнта фарзандни тарбиялаб ўстириш ҳазилакам иш эмас. Сиз бунга қандай эриша олдингиз?

Қаҳрамон она мамлакатнинг турли жойларидан юқоридаги мазмунда кўпгина мактублар олди. Д. Ёқубова ўзи раҳбарлик қилаётган звенода ҳар гектаридан 56,4 центнердан пахта етиштиришга қандай эришганлиги, оилада бола тарбиясини уюштириш тажрибаси, шу кунларда пахта теримига қандай ҳисса қўшаётганлиги тўғрисида ўша мактубларга жавоблар йўллади. Қаҳрамонга хатлар ҳозир ҳам келиб турибди.

СОВРИНДОР ШИЙПОНЛАР

Область партия комитети ва касаба союзлари область Совети энг яхши дала шийпонлари учун конкурс эълон қилган эди. Яқинда конкурс якунланди. Энг яхши жиҳозланиб, ускуналанган, пахтакорларга маданий-маиший хизмат намунали йўлга қўйилган шийпонларга дипломлар, қимматбаҳо буюмлар топширилди. Гурлан районидаги «Коммуна» колхозининг А. Юсупов, Боғот районидаги Нариманов номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони З. Қурбонов Янгиариқ районидаги «Коммунизм» колхозининг Т. Жуманиёзов, Урганч районидаги Нариманов номли колхознинг Қ. Жумабоев ўртоқлар бошлиқ бригадалари шийпонлари биринчи ўринларни эгаллаб, биринчи даражали диплом ва телевизор билан тақдирландилар.

ТУҲФА

Мурманск пароходчилигига қарашли «Урганч» теплоходи экипажи билан Урганч шаҳридаги ёғ заводи ишчилари, В. И. Ленин номли ўрта мактаб ўқувчилари ўртасидаги қардошлик алоқаси тобора мустаҳкамланяпти. Денгизчилар ўзлари сафар қилган мамлакатлардан, жумладан Куба, Ҳиндистон ва Африка мамлакатларидан ҳайвонларнинг тулуплари, ҳар хил ўсимлик гербарийларини келтириб, Урганчга, мактаб музейига жўнатишди. Ўқувчилар эса денгизчи дўстларига ўзбек миллий тўни, дўппи ва қийикчаси каби совға-саломларини жўнатдилар.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ЗАНГОРИ ЭКРАН»ДА

6 ОКТЯБРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — «Светофор» 18.15 — Қўғирчоқ фильм. 18.55 — Полкдошлар. 19.15 — Грузия ССР меҳнаткашлари мусобақалашмоқда (Москва) 20.00 — **«Ахборот».** 20.15 — Ўн минут музика. 20.25 — Қишлоқ ҳаёти. 20.55 — **«Ахборот».** 21.15— Пахтакорлар, сизлар учун. 21.55 МОСКВА. **Футбол: «Динамо»** (Киев) — **«Бавария»** (Мюнхен). 23.45 — Концерт. 24.00 — **«Вақт». ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 16.55 — МОСКВА. **Николай Бауман** (бадиий фильм). 18.30 — Ёшлар ижоди. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Кинокўзгуда ҳаёт. 20.00 — Телефильм. 21.05 — Музикали фильм. 21.25 — Ҳужжатли фильмлар. 21.55 — ТОШКЕНТ. 22.45 — **Кераклн одам** (бадиий фильм). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 16.55 — **ДУШАНБА.**

7 ОКТЯБРЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Ўқувчилар бригадасида. 17.30 — Телефильм. 17.55 — СССР Фанлар академиясининг 250 йиллигига (Москва). 19.35 — **«Ахборот».** 19.50 — «Прогресс» программаси. 20.20 — Ўн минут музика. 20.30— **«Ахборот».** 20.50 — **Пахтазор — мардлар майдони.** 21.10 — Концерт. 21.50 — **Чолу кампир бўлган экан** (бадиий фильм). 24.00 — МОСКВА. **«Вақт».** 00.30 — **Хоккей. «Спартак» — «Динамо»** (Москва). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 16.55 — МОСКВА. 17.25 — Концерт. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.25 — Кино ҳақида суҳбатлашамиз. 19.35 — МОСКВА. 20.15 — Концерт. 20.45 — Илмий-оммабоп фильмлар. 21.15 — Германия Демократик Республикаси эълон қилинганлигининг 26 йиллигига бағишланган кўрсатув. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.35 — ТОШКЕНТ.

8 ОКТЯБРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 18.30 — ТОШКЕНТ. 18.35 — Мультфильм. 18.45 — Қизиқарли учрашувлар. 19.20 — **«Ахборот».** 19.35 — Концерт. 19.55 — Ёзувчилар пахтакорлар ҳузурида. 20.10 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Пахтанинг янги навлари — ҳаётга. 21.30 — Хатлардан қўшиқларга. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Қора карвон** (телеспектаклнинг 1-қисми). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 13.00 — «Кичкинтой» программаси. 18.30 — МОСКВА. 19.00— Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 20.00 — Ўсмирлар учун музикали кечалар. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — Викторина. 23.15 — Концерт. 23.35 — Спортлото. 23.45 — Янгиликлар. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 18.25 — ТОШКЕНТ.

9 ОКТЯБРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 18.15 —ТОШКЕНТ. 18.20 — Тенгдошлар». 18.50 — Самбо бўйича жаҳон чемпионлари — меҳмонимиз. 19.20 — **«Ахборот».** 19.35 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.05 — КПСС XXV съезди шарафига. 20.35 — Ўн минут музика. 20.45 — **«Ахборот».** 21.05 — Пахта усталари минбари. 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Қора карвон** (телеспектаклнинг 2-қисми). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатувлари. 18.15 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.35 — Қизиқарли математика. 20.05 — Жаҳон халқлари ижоди. 20.50 — **Сибирлик қиз** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — **Сибирлик қиз** (2-серия). **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ.

10 ОКТЯБРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 17.45 — ТОШКЕНТ. 17.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.20 — **Тошкент — Олмаота мусобақаси.** 18.50 — **«Ахборот».** 19.05 — Дугоналаримиз ҳаётидан 19.35 — Халқлар дўстлиги — адабиётлар дўстлиги. 20.35 — **«Ахборот».** 20.55 — **Пахтазор — мардлар майдони.** 21.15 — Пахтакорлар, сизлар учун 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Қора карвон** (3-қисм). 23.45 — Ҳужжатли фильм. 24.00 — **Хоккей: «Динамо»** (Москва) — **«Химик». ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 10.25 — ТОШКЕНТ. 10.30 — Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — **Менинг дадам капитан** (бадиий фильм). 17.45 —МОСКВА. 18.15 — Ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мультфильм. 19.25 — 1975 йил қўшиқлари. 20.15 — Телефильм. 21.20 — Кичик концерт. 21.35 — Акробатика бўйича СССР чемпионати. 22.00 — Инсон ва қонун. 22.30 — Фильм-концерт. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ.

11 ОКТЯБРЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.05 — Мультфильм. 17.20 — «Искорка». 18.00 — **Футбол: «Пахтакор» — «Динамо»** (Тбилиси). 18.50 — **«Ахборот».** 19.05 — Халқ контроли экрани. 19.35 — «Ҳамдўстлик». 20.05 — **Телефестивалы: Экранда — Бухоро области.** 20.45 — **«Ахборот».** 21.05 — Концерт. 22.00— **«Вақт».** 22.30 — **Қора карвон** (4-қисм). **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Экран хандаси. 17.00 — **МОСКВА. Хоккей: МАСК — «Крылья Советов».** 19.15 — Мультфильм. 19.35 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.05 — «Чин қалбдан». 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — **Останкинода байрам оқшоми. УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 17.00 — **ДУШАНБА.**

12 ОКТЯБРЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 17.10 — ТОШКЕНТ. 17.15 «Орзу». 17.55 — Мультфильм. 18.15 — **«Ахборот».** 18.20 — Ўн минут музика. 18.30 — Мушоира этади давом. 19.15 — **Экран хандаси.** 19.55 — Футбол бўйича Европа чемпионати. 21.45 — **«Ахборот».** 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 17.10 — МОСКВА. 17.40 — Телефильм. 18.05 — Цирк майдонида 19.00 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 19.55 — ТОШКЕНТ. **Автомобилдан сақланинг** (бадиий фильм). 21.30 — Телефильм. 21.45 — Акробатика бўйича СССР чемпионати (Москва). 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — МОСКВА.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00— МОСКВА. 15.45 — ТОШКЕНТ. 15.50 — «Юлдузча». 16.20 — «Дугоналар». 17.00 — МОСКВА. **Хоккей:** «Крылья Советов» — «Спартак». 19.20 — ТОШКЕНТ. 19.35 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.55— Ўн минут музика. 20.05 — Вьетнам этюдлари. 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — **Гулсара** (спектакль). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Спектаклнинг давоми. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Телефильм. 10.20 — **Телеминиатюралар.** 11.00 — Касбим-фахрим. 11.30 — Ота-оналар, сизлар учун. 12.00 — СССР халқлари куйлари. 12.45 — Ўқув кўрсатуви. 15.45— МОСКВА. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.30 — Ассалом, ўқитувчи. 18.00 — **Бензоколонка маликаси** (бадиий фильм). 19.20 — МОСКВА. **Ҳайвонот оламида.** 20.20 — **Аслида ёмон одам эмас** (бадиий фильм). 22.00 — «Азимут» (Тошкент). 22.30 — Оперетта ишқибозлари учун. 22.30 — Рақс зали. 24.00— Янгиликлар. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.15 — ДУШАНБА.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/X да **Инқилоб тонги** (билетлар сотилган), 5/X да **Абу Райҳон Беруний.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/X да **Кўнгли ёш қариялар,** 5/X да **Сув келтирган азиз.**

«ШАПИТО» ЦИРКИДА — **Москва Давлат цирки артистларининг гастроллари** (17.30).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бобби (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Флангсиз фронт — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 16.00 18.00, 19.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Эй, Эломия! (10.00, 18.30, 20.00), **Кромвель** (11.30, 14.00, 16.15, 21.15). — «МОСКВА».

Севишганлар ҳақида қисса — «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 15.00, 18.00, 21.00).

Миллионни қандай ўғирлаш керак? — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Сўнгги ўқ; Қопқон: — «ЧАЙКА» (11.00, 14.15, 17.30, 20.45).

Отни айл эгарлаганда — «ДРУЖБА» (10.20 11.00, 13.00, 14.30, 21.00).

Ўзбекистон ССР Маҳаллий саноат министрлиги коллегияси, партия ва касаба союз ташкилотлари собиқ министр **Абдужаббор Абдураҳмонович АБДУРАҲМОНОВнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 17187. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 232.